

EESTI POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AJAKIRI.

Nr. 14 (432)

21. juulil 1930 a.

X. aastakäik

Ilmub kaks korda kuus, igal 1. ja 15.

Tellimise hind: aastas . . . . . Kr. 10.—
 poolaastas . . . . . „ 5.—
 veerandaastas . . . . . „ 2.50

Kohtu- ja siseministeeriumile alluvatele asutus-
 tele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:

aastas . . . . . Kr. 8.—
 poolaastas . . . . . „ 4.—
 veerandaastas . . . . . „ 2.—

Üksik number maksab 50 senti.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. T. 432-47
 Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek.	Kr. 40.—	1/4 lehek.	Kr. 10.—
1/2 „	20.—	1/8 „	5.—
1/3 „	13.50	1/16 „	2.50

Tunnistuste kaotuste kuulutused Kr. 1.—
 Lehe eesküljel 75°/o, tekstis 100°/o kallim.

Aadressi muutmise 30 senti.

Aadress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
 Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) Ed. Kübarsepp, Isikutõestamise ja liikumise seadusest. 2) M. Morrison, Kohtukuludest ebaõnnestunud süüdistuste puhul. 3) M. Lembit, Kust saada teateid juuriidiliste isikute asupaikade üle? 4) Kui tähtsad on kriminalistile „kaheksa kuldset sõna.“ 5) M. Morrison, Manukad ja nende vastutus. 6) Kas on olemas rahvusvahelisi kurjategijate organisatsioonid? 7) Konstaabel Mihkel Metsaots 50-aastane. 8) Võitlus enesetapmistega vastu Austrias. 9) Spordi alalt. 10) Ametlik osa. 11) Küsimusi ja kostmisi. 12) Kuulutusi.

Isikutõestamise ja liikumise seadusest.

Ed. Kübarsepp.
 (Lõpp.)

Passideks nimetab uus seadus ainult neid dokumente, mis antakse liikumiseks väljaspool Eesti Vabariigi piire, need on: välispassid, diplomaatilised ja ameti-(ministeriaal-) passid.

Diplomaatilised passid antakse peamiselt diplomaatilisse koosseisu kuuluvatele välisesinduste liikmetele, välisministeeriumi ametnikkudele ning nende perekondadele; peale selle veel Riigivanglale (ka endistele), Riigikogu esimehele, ministritele, riigikontrolõrile ja kutsekonsulitele ning kõigi nimetatud isikute perekondadele. Juhuslikult kuuluvad diplomaatilise passi saajate hulka Riigikogu liikmed ja isikud, keda Riigikogu juhatus või Vabariigi Valitsus komandeerib välismaale konverentsidele jne., ning Vabariigi Valitsuse kullerid.

Veidi rohkemaarvulise pere moodustavad ameti- (ministeriaal-) passi saajad. Nende hulka kuuluvad kõik ministeeriumide ja kõrgemate õppeasutuste poolt ametialal välismaale komandeeritavad isikud ja õppejõud, välisesinduste ametnikud, kes ei kuulu diplomaatilisse koosseisu, ja nende perekonnad; Vabariigi aukonsulid ja nende sekretärid ühes perekondadega ning Vabariigi välismaal viibivate diplomaatiliste esindajate majateenijad. Viimasele kolmele kategooriale muidugi ainult siis, kui nad on Vabariigi kodanikud.

Nii diplomaatilised kui ministeriaalpassid antakse maksuta. Dipl. pass annab tema omanikule mõnesugused soodustused välismaal, mis rahvusvaheliselt üldiselt tunnustatud, näiteks, läbilask piiril

tolliasutuste poolt väljaspool järjekorda, takistamata ja ilma nende bagaaži revideerimata, vabadus peatuslubade muretsemisest ja meldimisest jne. Diplomaatliste kullerite bagaaž on puutumatu. Ministeriaalpass annab soodustuse ainult passi- ja viisamaksude suhtes. Saatkonnad ja konsulid ei võta neilt viisamakse.

Harilikule kodanikule on välismaale sõiduks tarvilik välispass. Rahvusvaheliselt tunnustatakse veel praegu passide vajadust isikut tõendava dokumendina ja reisiloana. Rahvusvahelised passikonverentsid on avaldanud soovi, et üle piiri liikumise korda kergendataks riikidevahelise kokkuleppe teel.

Eesti Vabariik on seesugused kokkulepped saavutanud Soome ja Lätiga, kuhu võib sõita vormilise välispassita. Teistesse riikidesse reisimiseks tuleb võtta „välispass“, kuna uue seaduse § 25. määrab, et E. V. kodanikud võivad lahkuda Vabariigi piiridest, tõestades oma isikut passiga, passi asendava dokumendiga või muu dokumendiga, mis ette nähtud teiste riikidega sõlmitavates kokkulepetes ja nende teostamiseks V. V. antud määrustes. Soome ja Latvija suhtes on määratud need dokumendid kokkulepetes, nimelt Eestist Lätisse minekuks vormiline isikutunnistus, varustatud omaniku päevapildiga (V. RT nr. 181/182 — 1925. a.), ja Soome sõiduks reisikaart (V. RT nr. 63 — 1929.), mis saadakse politsei-komissarilt.

Peale selle on maksvad veel legitiimatsioonkaardid üle piiri käimiseks Eesti-Läti piiril elanikkudele 15-verstalisel piiriäärsele maaribal ja nendele, kelle liikumata varandused on lõigatud piirihoonega läbi.

Siseriigis on välispasside väljaandjaks kohtu- ja siseministeriumi politseiavalitsus ning ministril on õigus välispasside väljaandmist teha ülesandeks ka prefektidele, andes neile selleks tarvilikke juhtnõure. Välismaile võib passe saada kutsekonsulilt või diplomaatiliselt esindajalt või nende ülesannete täitjatelt. Diplomaatiliselt ja ministeriaalpassi annab välisministerium ning erijuhtudel saatkonnade juhid välisministri nõusolekul.

Olgugi, et põhiseaduse järgi on liikumine vaba, kuid iseasi on Vabariigi piiridest lahkumine; selleks, nagu juba ülalpool märkisime, on vaja välispassi. Ei või lubada igapähele oma tahtmisel lahku-

da Vabariigi piiridest igal ajal. Siis vahest leiduks paljusid, kes ei soovi jääda Vabariigi piiridesse, kui neil ees seisab mõnesuguste riikliste kohuste täitmine, näit. kaitseväeteenistus jne., või ähvardab karistus kohtuotsusel.

Seepärast seadus otse käsib keelduda passi andmast, kus on seaduslikke takistusi Vabariigi piiridest lahkumiseks. Seadus üksikisikuliselt ei loetle neid. On selge, et passiandja asutus ei saa, näiteks, passi anda kaitseväes teenijale või ametis olijale, kui viimasel puudub ülemuse nõusolek, muidu võiks kaitseväes või riigiametis teenija lahkuda välismaale just niisugusel ajal, mil teda kõige rohkem tarvis, samuti lahkuda teenistusest üle andmata tema käes olevaid summasid ning asju kaitseväe ja riigiteenistuse seaduses ettenähtud korras. Ei või anda passi isikule, kes on kohtu all niisuguste süütegude tõttu, mis teevad kohtuasutuste poolt tõkkeabinõude tarvitusele võtmise vajalikuks. Ei saaks passi anda isikule, kelle suuremad riigimaksude võlad kaelas ja kes nende sissenõudmise eest kõrvalehoidmiseks sooviksid siirduda välismaale jne. Ei saa lubada kodanikul lahkuda Vabariigi piiridest, kui temalt on tsiviil-kohtu otsuse põhjal allkiri võetud elukohast mittelahkumise üle. Välispassi ei või saada oma tahtmisel alaealised, kes veel oma vanemate või eestkostjate hoole all, seda näeb ette § 16, kuid erand on sellest tehtud naiskodanikkude suhtes, kes abielus, lesed või lahutatud, kuna nemad vabanevad meheleminemisega eestkostmisest Balti erandiga põhjal ka enne täisealiseks saamist.

Passile võib kanda ka teisi isikuid, kes sõidavad passiomanikuga kaasa, kuid nende arv on piiratud abikaasaga ja lastega kuni 18 aastani. Viimastest tütreid ainult siis, kui nad ei ole veel abielus. Teistest isikutest võib passile kanda ainult neid, kes ei saa läbi kõrvalise abita ja hooleta, kas vanaduse, tervise või muu põhjuse tõttu. Need viimased isikud peaksid seisma mingisuguses lähedas vahekorras passiomanikuga perekonna liikmetena või hooalealustena, sest koguni kõrvaline isik, kes endale saatja palkab, peaks ka muretsema iseseisva välispassi.

Tavaliselt on passi omanikuks üks isik, keda saadavad tema ülalnimetatud perekonnaliikmed, kuid passil võib olla

mitu omanikku, see on n.n. ühispass, mida seadus näeb ette § 18. ekskursioonide puhuks. Ühispass annab teatavaid soodustusi, kui paljud isikud kavatsevad teostada ühist eesmärki ühes ja samas territoriaalses suumas. Ühine pass on igatahes mitmevõrra odavam kui individuaalne pass ning rahvusvaheliselt on tunnustatud ka lihtsustatud piirikontroll säärate ühispassiga reisijatele-ekskursantidele. Kuna ühispassis märkimiseks jätkub nimest ja sünniajast, nõuab individuaalne pass mitmesuguseid muid andmeid. Soodustusele tuleb aga vastu seada ka teatavaid ebamõnususi või puudusi. Ühispassi grupi-liige ei saa lahkuda grupist muidu kui omandades individuaalse välispassi vastava E. V. välisesindaja juures, samuti ei või enne seda muuta oma reisisihti. Igatahes soodustused kaaluvad üles selle kitsenduse, kuna pealegi iga ühispassi osanik seda algusest peale teab ja teistega on leppinud kokku ühise sihi teostamiseks.

Olgugi, et praegusel ajal on olemas kiired abinõud liikumiseks, on siiski paljudel kodanikkudel, kes ühel või teisel põhjusel peavad viibima välismaal, tülikas oma passi igal aastal vahetada; on niisuguseid kohti, kus erakorraliste olude tõttu Eestis väljaantud pass jõuab omaniku kätte alles aasta pärast. Praktikas on tulnud ette pikemaid tähtaegu. Üssurimaale või Persiasse passi saates, jõuab see dokument omaniku kätte alles kuude pärast ja passimaksu tasumine ei ole ka lihtne. Seepärast oleks ebakohane niisugustel juhtudel piirata passi tähtaega ainult aastaga, kuna pass võib omaniku kätte sattuda alles tähtaja möödumisel, nagu seda praktikas on tulnud ette. Seepärast näeb uue seaduse § 22. ette passitähataja kuni 5 aasta kestvuse, mida jällegi võib pikendada, sest on ka Eesti Vabariigil seesuguseid kodanikke, kes Eestit isiklikult ei ole näinud või lahkumise järele aastate eest pole veel tagasi jõudnud. Mõnikord on pass ainuke side, mis kodanikku ühendab kodumaaga ja teda tuletab meele, kui tarvis passi uuendada ja kodumaa kasuks ohverdada mõni kroon passimaksu näol. Passimaks, mille ülemäär on seaduses (§ 23.) fikseeritud, ei või ületada 30 krooni poolaastas. Vabariigi Valitsusele aga on antud õigus passi maksumäärasid liigitada või teatavat liiki isikute kohta maks koguni ära jätta. Vabariigi Valitsus ongi liigitanud

passimakse ja teinud väga mitmed soodustused.

Erandina maksavad alandatud passimaksu (5 krooni poolaastas) kodanikud, kes kauemat aega välismaal elanud (enam kui 1 a.), meremehed välismaa laeval, välismaa õppeasutistes või kursustel õppijad või hariduslisteks või teaduslisteks otstarveteks välismaale sõitjad ning elukutselised ajakirjanikud. Alandatud on ka maks rahvusvaheliste konverentsidele sõitjate passidelt ning ühispassidelt. Koguni vabad on passimaksust välismaal elavad puudustkannatavad kodanikud või vaesed kodanikud, kes sõidavad välismaale oma sugulaste ülalpidamisele, ja lapsed alla 15. a. Maksuta passid antakse välismaale komandeeritavatele ametnikkudele, merekooliõpilastele ja meremeestele, kes saadetakse Eesti laevast mahajäänutena või meeskonna täienduseks välismaal viibivale Eesti laevale.

Seniste seaduste põhjal ei saanud passimaksu võtta isikutelt, kes Eestist olid lahkunud keelatud kombel ilma passita ja ka välismaal seda enesele ei muretse. Kes ei olnud passi võtnud, ei olnud kohustatud maksma passimaksu. Uue seaduse järgi nõutakse passiraha tagantjärele administratiiv-korras välismaal veedetud aja eest, samuti kui nõutakse passimaksu tagantjärele mende, kes Eestist passiga lahkudes ei uuenda seda õigel ajal ja ei tasu passimaksu. Eestisse tagasitulekul esitatakse neile nõue tasuda võlgujäänud passiraha, ning tarvilisel korral teostatakse nõue sunduslikult, arvates maksu vastava liigi järgi poole aasta viisi iga möödunud või alganud poole aasta eest. Poole aasta passimaks tunduks raskena, kui on lastud mööda ainult mõni päev või paar nädalat. Sellepärast on Vab. Val. passimaksu liigitamisel määratud, kui pärast passi tähtaja möödumist passiomanikul on vajadus jääda välismaale veel ainult 1 kuuni, võib passi pikendada üheks kuuks 5 krooni eest.

Juhtudel, kui välispassi võtnud kodanik mõnesugustel põhjustel ei saa välismaale sõita ja seega passi ei kasuta, on tal õigus 2 kuu lootsul, passi väljaandmise päevast arvates, makstud raha tagasi saada, kuid passiblanketi hind tuleb tasuda.

Üle piiri võib lahkuda Eestist või sõita sisse vabariiki ainult teatavatel Va-

bariigi Valitsuse poolt määratud kohtades ja korras (§ 25) ning vastava dokumendiga. Neist määrustest üleastumine või mittekinnipidamine on karistatav R. tr. s. § 29. järgi. Ajutise valitsuse määrus liikumise asjus (R. T. 2. — 1918. ja nr. 7. — 1919.), mille järgi senini piirivalve võis karistada keeluvastaselt üle piiri käijaid arestiga kuni 6-e kuuni, kaotab oma maksvuse ning süüdlasi tuleb juba vastutusele võtta mainitud § 29. järgi üldises korras, kuid piirivalvele on kohuseks tehtud keeluvastaselt üle piiri tulnud välismaalasi vahi alla võtta kuni nende tagasisaatmiseni üle piiri. Tegelikult võib niisugune vahiallpidamine kesta ainult seni, kuni selgitatakse, kas ülepiiri tulnud isik tuleb saata tagasi või võib anda temale loa Eestisse asumiseks. Eesti kodanikku, nii pea kui tema isik kindlaks tehtud, muidugi ei või administratiivvõimu poolt kauem vahiall pidada, olgugi et ta käinud määruste vastaselt üle piiri. Teda tuleb vastutusele võtta § 29. korras.

Seadus näeb ka ette Vabariigi Valitsuse õiguse korraldada määrustega kodanikkude väljarändamist. Seesuguse õiguse andmise on põhjustanud mõni aasta tagasi asetleidnud hoogne väljarändamine Brasiiliasse. Väljarändamine võib tekitatud saada mitmesugustel põhjustel ning võib ka juhtuda, et selleks ei ole muid põhjusi kui mõnede laevaseltside propaganda, et teenida reisijate veost, või mõne kaugema riigi soov asustada oma tühje maid tööjulistele kodanikkudega teisest riigist. Vabariigi Valitsusel peab õigus olema oma korraldustega vastu astuda propagandale, mis kodanikke sagedasti ka viletsusse võib viia, või kui juba väljarändamise järele vajadust on, siis seda juhtida õigetesse roubastesse, et kodanikud kahju ei kannataks või pettuse ohvriks ei langeks. Misuguse kuju kunagi võtab väljarändamise tuhin, on raske ette näha, seepärast ei saa

ka seadusega ette näha üksikasju. Kui peaks kunagi tõusma väljarändamise liikumine, siis juba Vabariigi Valitsus oludekohaselt võtab vastavad abinõud tarvitusele väljarändamise niisuguseks korraldamiseks, mis tuleb lugeda kõige otsustarbekohasemaks.

Lõpuks Isikutõestamise ja liikumise seadus annab korralduse elanikkude liikumise kontrolli kohta. Kahjuks on aga see kõige puudulikum osa seadusest ning õieti samm tagasi. Seni maksis elanikkude registreerimise (meldimise) kord terve Vabariigi maa-alal administratiivkorralduste põhjal, nüüdsest peale ainult linnades ja alevites, kuid kohtu- ja siseministrile on õigus antud mõjuvaid asjaoludel laiendada majaraamatu pidamise ja meldimise kohust valdadele. Nii siis on elanikkude registreerimine maksev linnade ja alevite elanikkude kohta. Riigikogus põhjendati seda raskustega, mis maal tekitab majaraamatu pidamine elanikkude sissekirjutamiseks ja teatamine vallavalitsusele kaugema maa taha, ning et seni ei olevat niikuinii täidetud meldimismäärusi. Võib tõelikult kahelda selles, missuguseid raskusi võib tekitada kirjaoskajale rahvale mõnikord ühe rea raamatusse kirjutamine uustulnuka kohta ja meldimislehe saatmine vallavalitsusele, parajal juhul kas kümniku või kohaliku vallavanema abi kaudu. Et vallavalitsusel tarvilik on teada, kes vallas elavad, on igaühele selge. Sagedasti on tarvis kindlaks teha, kus isik elanud seni, näit. hoolekande alal, valimisnimekirjade koostamisel jne. Kui tarvis mõnikord kellelegi tunnistus välja anda tema elamise aja üle vallas, peaks igakord juurdluse toime panema. Arvatavasti iga korralik vallasekretär asutab enesele eraviisil väikese kartoteegi või nimekirja vallaelanikkude kohta, kuna tal läheb seda ju ühtelugu tarvis, ja niiviisi saab puudusest üle.

Kohtukuludest ebaõnnestunud süüdistuste puhul.

M. Morrison.

Kr. Kp. S. § 194 endise redaktsiooni järgi pandi kohtukulud kaebaja peale, kui kaebus tunnustati otsekohe ebaõigeks, ja kaebaluse peale, kui ta tunnustati süüdlaseks; kõigil muudel juhtudel riik kandis kulud. Iseenesest löi seadus kaeba-

jatele suure soodustuse: kaebuse läbilükumisel ei kaotanud nad harilikult midagi. Sedasama tõendab ka Kr. Kp. S. § 121, kus rahukohtunik kaebuse ebaõigeks tunnustamise puhul mõistab süüdistaja kohtukulude maksmisele, kaebaluse palvel

ka tema poolt kantud kahjude tasumisele. Nimetatud §§ ei tee erasüüdistaja ja avaliku süüdistaja vahel vahet, küll püüab seda teha Kohtumaksude ja -kulude seaduse muutmise ja täiendamise seadus (R. T. 57/58—1925), mis Kr. Kp. S. § 194 novellina kohtukulud paneb 1) erasüüdistaja peale, kui süüalune mõistetakse õigeks, 2) süüaluse peale, kui ta süüdi mõistetakse, ja 3) asjas, mis lõpetatakse poolte kokkuleppel, mõlema poole peale ühesuurustes osades.

Erasüüdistustes kohtukulude tasumine on seega igal juhul poolte asi, lõppegu protsess kuidas tahtes. Taheti vältida riigi kulusid neil juhtudel, milles kaebus ei anna tagajärge. See seisukoht seab aga kaebajale kaebuse tõstmisel suure ülesande: ta peab suutma ette näha, kas tema poolt esitatud kaebusest saab asja. Kui pidada silmas asjaosaliste asjade üleskeerutamise tuhinat, siis tuli novell õigel ajal, et piirata asjata kohtute tülitamise nähte.

Novellis on jäänud nimetamata avalik süüdistaja, mis selgub Kr. Kp. S. § 977¹ juure loomisest, kus sõna-sõnalt korraldatakse Kr. Kp. S. § 194 kohta antud novelli sisu. Seega ei nõua seadus kohtukulude määramisel avalikult süüdistajalt sarnast kaugelenägemist kui erasüüdistajalt, ja avaliku süüdistaja süüdistuse nurjumisel jäävad kulud riigi kanda. Kui novelli maksmapanemisega oli tahtmine igal juhul kohtuskäijatel kätte saada kohtukulud, et sellega vastutasu saavutada asjata kohtute koormamise eest, siis jäi selle alla võtmata avalik süüdistus. Nii on avaliku süüdistaja seisukoht, võrreldes erasüüdistaja omaga, kõigiti paremas seisukorras.

Kr. Kp. S. § 194. järgi pannakse kohtumaks krim.-asjus süüdlaseks tunnustatud süüaluse peale, kusjuures Kr. Kp. S. § 993. määratakse kohtuotsusega, kelle peale nimelt ja missugustes osades need langevad. Kuid sama § juure antud sen. sel. (72/37) on aga tõendatud, et kohtukulude maksmist kriminaal-asjades ei saa pöörata riigiametnikkude peale, kes kohtusse ilmunud süüdistajatena nende peal lasuvate kohuste tõttu, kuna vastupidine seisukoht võiks avaliku süüdistaja panna kahtlema ja vähendada tema süüdistuse hoolsust. Seda täiendab Kr. Kp. S. § 32, mille järgi kohtu poolt õigeks mõistetud isikul on õigus seaduselt määratud piirides (Kr. Kp. S. §§ 780—784) saada tasu

selle kahju eest, mis temale tehtud ebaõigest süüdistusest. Oli nüüd kaebaluse vastutusele võtmine, keda hiljem kohus mõistis õigeks, järgnenud riigiametniku poolt, siis ebaõigete süüdistuste tagajärjel tekkinud kahjude eest riigi vastutus määratakse samadel tingimustel (Kr. Kp. S. §§ 783—784), milledega määratakse nende ametnikkude vastutusele võtmise kord, kes esitanud riiki ebaõigete süüdistamiste juhtudel, kuna riigi vastutus oma ametnikkude eest on üldkohustus (sen. sel. nr. 92/2). Kr. Kp. S. § 784. kinnitus, — et juhtudel, kus õigeksmõistetul on kõikide süüdistuste kohta tõendus, et teda kiusati taga erapoolikult, tal õigus jääb otsida tasu seadusvastase tagakiusamise eest, on küllalt avameelne. Kuid see avameelsus kaotab palju oma otsekohesusest lisareeglite läbi. Nii tuleb sarnast nõudmist esitada mitte kassatsiooni, vaid iseärases korras, Tsv. Kp. S. § 1316. üldmääruste järgi.

Peale nende on olemas veel rida reegleid muude soodustuste loomiseks, kuigi nende siht pole hoopis vabastada vastutusest oma tegevuse eest. Siin tuleks nimetada kohtukulude nõudmise esitamise raskendatud eritingimused avaliku süüdistaja vastu. Kr. Kp. S. § 164. kohta antud sen. sel. järgi (69/362, 75/324, 71/1018) arvatakse tunnistajate päevapalgad kohtukulude hulka, mis pannakse harilikult süüdlase peale, süüdistaja peale aga säärestel juhtumitel, kui süüdistus tunnustatud kohtu poolt ebaõigeks või mittepuhtsüdamlikuks. Pole seda kohus tunnustanud, ei kannu neid kaebaja. Kohtukulude määramine samadel alustel võib täiendavalt sündida rahukogu poolt, kui seda ei saadud teha esialgselt mõnesugustel põhjustel. Sealjuures ei muuda aga kohtukulude määramine esialgselt otsust, kuna see on esialgse otsuse otsekohene tagajärg.

Suur vahe era- ja avaliku süüdistaja vahel seisab ka selles, et avaliku süüdistaja instituudi mitmesugused kujud ei ole süüdistuse mõttes ühel viisil garanteeritud eksimuste eest hoidmisel. Siin on ühed enam asetatud kõikumiste hädaohude ette kui teised, ühed võivad julgesti asju sorteerida, mida võtta omaks, mida mitte, nemad on kaugemal asjade üleskerkimise allikast, kuna teistel puudub see võimalus. Erasüüdistaja on viibinud kaebalusega isiklikes vahekorras ja võib selle vahekorra jalule seada igas staadiu-

mis, ta pole millegagi kitsendatud leppimisvõimalustel, kui asi ise on lepitav.

Sarnasel laial viisil, nagu seadused avanud võimalused politseile igasuguste erakaebuste vastuvõtmisel ja kohtusse andmisel, võib tulla ette juhtumeid, kus erakaebaja on avaliku süüdistaja kaasa tõmmanud, see kaasa läinud, isegi süüdistust toetanud, kuid hiljem on jäetud poolte poolt maha. Maksab ainult meelega tule-tada neid abielupoolte kaebustega esine-misi jaoskondades, mis tihti sisuliselt kau-nis tõsised ja kaaluvad, millesse segami-ne aga äärmiselt hädaohtlik.

Nähtuste ja võimaluste kõrval, kuhu avalik süüdistaja kistud ja tõmmatud as-jadesse, millest ta oleks pidanud loobu-ma algusest peale, pole võimatud ka juh-tumid, kus ta näidanud üles kaebealuse süüdistamisel enam agarust ja isiklikku initsiatiivi kui seda õigustas hiljem järg-nenud kohtuotsus.

Mida suuremad avaliku süüdistaja õigused, seda enam kannab ta vastutust selle õiguse tarvitamisel. Isegi seal, kus süüdistus tõstetud põhiseaduse § 16. ehk sellele eelkäiva vene aj. val. määruse (16. IV. 1917., VSKK 86 ja 261—1917) selgelt väljendatud alustel, ei ole avalik-kule süüdistajale mõeldud anda piirama-tuid võimalusi. Välismailt siia jõudnud teadete järgi on sellelaadilised küsimu-sed nii mõnelgi pool esile kerkinud ja va-rem ehk hiljem tuleb ka meil seista nende otsustamise ees.

Nii Kr. Kp. S. § 121. kui ka § 194. asu-vad seisukohal, et süüdistus võis ikkagi olla õiglaselt tõstetud, kuigi see lõppes kaebealuse õigeeksmõistmisega. Sarnasel juhul pole kaebealusel õigust teha edas-

pidiseid järeldusi. Kohtukulude nõudjal pole nõude esitamisel ükski tegemist tões-tamise raskustega, et ta kannatanud ava-liku süüdistaja ettenägematuse või eba-õigluse all. Tal tuleb arvestada seda, et küsimust ei otsustata erasüüdistuste kohta käivate määruste lihtsusega. Sel-leks ettevõetud eritoimetus pidi suutma vahet teha, kas oli kaebealuse kohtu alla sattumine ja hiljem õigeeksmõistmine ava-liku süüdistaja ametlik seisukoht või sel-lest üleastuv iseärane teguviis. Peab selguma kindel vahe nende momentide vahel ja see on raskemaid ülesandeid.

Kr. Kp. S. seisukohta, mille järgi ametnikkude ebaõigete süüdistuste puhul neilt võib nõuda kohtukulud, kinnita-vad ja analüüsivad Ts. Kp. S. § 1316. motiivid. Kuigi seal räägitakse kahjude ta-sumisest ja määratakse ära sellekohaste nõudmiste esitamise kord, ei saa siiski endisele kaebealusele kohtukulude tasu-mist võtta teisiti kui temale tehtud kahju heakstegemist. § 1316. normeerib seis-kohta, et nõudmised sarnastest admin.-ametnikkude tegevusest, mis juba tun-nustatud ebaõigeteks seaduses ettenäh-tud korras nende ülemuse poolt, kuulu-vad läbivaatamisele Tsiv. Kp. S. ettenäh-tud üldises korras, mitte aga sama sea-duse § 1316. ettenähtud erikorras (1903/26).

Ka selles eritoimetuses, mida kohus admin.-ametnikkudele kohtukulude peale-panemisel võtab ette nende poolt eba-õige ehk nurjunud süüdistuse tagajärjel, ei või kohus harutusele võtta admin.-ametniku süüdistustegevuse otstarbeko-hasust, küll aga selle seaduspärasust. Viimane on aga ulatusliselt kaugelt kit-sam esimesest.

Kust saada teateid juriidiliste isikute asupaikade üle?

M. Lembit.

„E. Politseilehes“ nr. 8 s. a. loeme hra E. Karjahärmi artiklist, et võimatu on kodanikul teada saada ühingute, seltside ja nende liitude juhatuste asukohti, sest puudub kohtadel juriidiliste isikute registreerimise süsteem. Sealjuures soovitatakse, et vastav majaperemes, kelle majas ühing asub, laseks registreerida juhatuse liikmete nimed politseijaoskonnas, polit-seijaoskonnad omakorda teataksid and-

med aadressbüroodele. Ka võiks kohus-tada ühinguid ja seltsi oma juhatuse liik-meid teatama kohalikule prefektile, poliit-ilistele ühingute eeskujul jne. Kas soovi-tuste elluviimine ei rohkendaks politsei-asutuste tööd ja kas tõepoolest ühingute, seltside ja nende liitude leiutamine sünni-tab kodanikele praegusel ajal ülesama-tuid raskusi? Kui kodanik saab ministeeriumist teateid või leiab „Riigi Teata-

jast", et teatud ühing või selts asub, näiteks, Tallinnas, siis pöördub ta politsei poole järelepärimisega, kus selle ühingu või seltsi juhatuse asub. Kuid Tallinnas on mitu politseijaoskonda — missuguse politseikomissari poole tuleks pöörduda järelepärimisega?

Tõepoolest, kui prefektuuris seltside ja ühingute nimekirja ei peeta, juhatuse liikmete nimede ja asupaikade tähendamisega, siis on asi halvem. Kodaniku järelepärimine jaoskondade kaupa on tüülikas ja tekitab kirjavahetust ajaraiskamisega. Kui aga prefektuuris säärane nimekiri peetakse, siis tekib prefektuuri kantseleiga ainult ühekordne kirjavahetus. Nimekirja pidamist prefektuurides võiks soovitada ja sellega võiks vast piirduda. Kust võtaks aga prefektuur kõik andmed ühingute ja seltside juhatuse liikmete kohta? Ma mäletan, et 1922. a. politsei peavalitsuse ringkirjalise korraldusega seati kokku igas politseijaoskonnas nõndanimetatud jaoskonna kirjeldus, see on raamat, kuhu sisse kanti andmed kõigi jaoskonna piirides asuvate ametiasutuste, nende juhtide nimede ja asupaikadega, — vabrikute, tehaste, kirikute, koolide, kõrtside, seltside, ühingute, liitude, kaupluste, arstide, ämmaemandate j.n.e. täpsate asukohtade, nende omanikkude, juhtide, esimeeste jne. nimede ja elukohtade tähendamisega.

Politseiasutused — jaoskonnad — on korraldatud praegusel ajal niivõrt ettenägelikult kodanikkude ja enda informatsiooni nõuete kohaselt, et neist asutustest

võivad saada teised asutused ja kodanikud igasuguseid teateid. Politsei peab olema ja ongi nüüd juba kõigeteada organ.

Politseijaoskonna kirjeldustes ei puudu ka kõik kirjeldatud andmed maal asuvate ühingute, seltside ja muude asutuste ning ettevõtete, samuti ka seltskonna või ühiskonna teenistuses seisvate üksikute isikute kohta. Igas korralikult töötavas politseijaoskonnas on konstaablitele linnas ja maal tehtud kohuseks mainitud üksuste muudatustest (isikud ja asukohad) viivitamata kanda ette politseikomissaridele, kes omakorda jaoskonna kirjeldusi värskendavad ja täiendavad. 1922. a. jaoskonna kirjeldustega ühel ajal politseiülemad seadsid sisse ka maakonna kirjeldused — kogudes jaoskondade kirjeldustest ära kirjad samade andmetega, muuseas ka ühingute ja seltside juhatuse liikmete nimede ja elukohtade tähendamisega. Muudatustest jaoskonna kirjeldustes informeerisid jaoskonna ülemad (komissarid) omakorda politseivalitsusi. Ma ei tea, kas prefektuurid endiste politseivalitsuste eeskujul praegu prefektuuride kirjeldusi peavad või mitte, kuid vähemalt ühingute ja seltside nimekirja nad ikkagi peavad.

Politseijaoskondade kantseleidest saab aga praegusel ajal hõlpsasti teada ühingute ja seltside asupaiku ja nende juhatuse liikmete nimesid kas suusõnal või kirja teel, sest jaoskondade kirjeldused peavad sisaldama kõiki neid andmeid. Korraldust jaoskonna kirjelduste kaotamisest pole tänini pandud maksma.

Kui tähtsad on kriminalistile „kaheksa kuldset sõna“.

Kriminaalpolitsei ametnik puutub alati kokku küsimustega, kus tuleb alalõpmata üles seada küsimustena „kaheksa kriminalisti kuldset sõna“. Mul tuleb meele juhtum, kus alul sain vastuse ainult ühele üllesseatud küsimusele „kus“, kuid „mis“ oli tõeliselt juhtunud ja kõik teised küsimused jäid vastuse võlgu. See oli 1922. a. juunikuus, kui teatati X. kriminaalpolitseisse, et samal ööl on põlenud N. vallas ja külas popsimaja ja väljaspool maja on tules hukkunud sama maja omanik — lesknaine ühes 14-aastase tütreaga, kes ainukesed selle maja elanikud. Ilmudes sündmuse kohale ühes kaasametnikuga, selgus, et nimetatud maja oli põlenud maani

maha ühes lähedusesolevate kõrvalhoonetega. Maja asus küla serval soo ääres. Põlenud majade vahelkõhal lamas kummuli olekus pruunistunud, peaaegu söestunud laip, kelle peaaegu oli jooksnud välja ja vasak käsi kuni küünarluuni põlenud. Laiba kaenlas, põlenud käe all, lamas väiksem inimlaip, eelmisest tunduvalt vähem, samuti tule läbi rikutud. Naabrite seletuste järgi olevat keetnud majapere naine kaks päeva enne sündmust söögipoolist — jahuleent — ja hiljem ei olevat enam tuld tehtud. Perenaine ühes tütreaga olnud tagasihoidlik ja vaikse iseloomuga ning elanud suures aimelises puuduses, olles kauemat aega lesk. Lastest olevat tü-

tar olnud naabri külas karjaseks, kuna poeg elavat Pärnumaal, kelle naine aga elutsevat naabervallas Y. asunduses. Et majas valitses äärmine viletsus, olid küla inimesed arvamuses, et seal kuritegevusest ei ole juttugi, maja perenaine olevat läinud magama eelmisel öhtul tuld tegemata, tunnistajate seletuste järgi; naabrite majad olid kaugel, ei saanud arvata ka tulega hooletut ümberkäimist ja muid sellekohaseid juhtumeid. Seisime lahendamata küsimuste ees. Kaheksale kuldsele küsimusele leidsin ainult ühe vastuse „kus“, kuna teised jäid kõik vastamata. Ka kohtuarst jäi sündmuse juures vastused võlgu, s. o. mis on tõeliselt juhtunud kahe inimlaibaga; millega toimiti kuritegu; kuidas teostati ja toimiti kuritegu ja millal surm järgnenud j.n.e., temal jäi ainult (oli võimalik) konstatareida, et laibad on söeks põlenud ja arstlikel vaatlusel surma põhjust ei saa selgitada. Viimati leidis juhuslik tunnistaja, kes oli esimesena tuld näinud kell 12 öösel, maja katusel. Olin ootamata ühest küsimusest jällegi üle. Sündmuse koha lähedal soo ääres, leidsin paar inimese jalajälge ja inimese värske väljaheite lasu. Kohalised elanikud seletasid, et nimetatud soo peal inimene ei saavat liikuda, see olevat mäda ja inimest peal ei talu. Neid jälgi mööda jõudsime soo teisele äärelle, milline tee oli umbes 5½ km. pilkk. Teel käimiseks üle soo kuni Y. asundusse, kus elas kadunu pojanaine, kulus 1½ tundi. Y. asunduses seletas kadunu pojanaisega ühises ruumis elutsev asunik, et kadunu poeg tulnud samal ööl koju kell 2 ja rääkinud, et tuleb otsemat teed Pärnumaalt. Pidades silmas, et tuld nähti öösel kell 12 ja noormees jõudis koju kell 2, kuna meil kulus teel ära 1½ tundi, olin saavutanud jällegi peaaegu vastuse küsimusele „kes“. Möisa õues kohtasin otsitava noormehega, kes samal paigal minu käsul riietus „Aadama“ ülikonda. Selgus, et viimase ihu

oli soorabast sama määratud kui minu omagi. Küsimusele kas tema viibis eelmisel ööl N. külas ja kas ta teab, mis seal praegu suuremaks sündmuseks, vastas küsitav eitavalt, seletades, et tema olevat tulnud oma naise koju Pärnumaalt, ilma N. külas viibimata. Ei aidanud ka see, kui viimasele näittasin oma soorabast nõrretavat ihu ja seletasin, et tulen otsemat teed N. külast. Sunniküüdile asetatud noormehega sõitsime ümber soo. Mina rüttasin ette N. külasse ja maskeerisin laibad kaseokstega, kuna kaasametnik sõitis noormehega ja peatus sündmuse kohal varem määratud paigal. Laipadelt kaski ära tõmmates tähendasin: „Noormees, siin on teie ema ja kätetöö“, vaatas noormees oma ema tardunud ja moondundu nägu. Soovitasin noormehele laskuda põlvili ja korrata ettelausutud palvesõnu; kogu ümbruses olevad uudishimulised laskusid põlvili, kuid noormees see ei liigutanud. Liigutav oli silmapilk, kus noormehele tegin selgeks, et siin on tema ema, kes viimast on oma rinnal kannud j.n.e., ja teda näeb nüüd viimast korda, laskus noormees põlvili ja tähendas väriseva häälega: „ema, anna andeks, ma ei tahtnud sind tappa, tahtsin ainult maja põlema süüdata.“ Muu seas tähendas, et tema oli aasta tagasi tahtnud emalt tema ainukest lehma kaasavaraks, kuna aga ema keeldunud. Seepärast tahtnud emale kätte tasuda maja põlemasüütamisega. Kättemaksuhimu piinanud teda, kuni tulnud jalgsi Pärnumaalt ja süüdanud ema maja põlema. Küsimuste kes? mis? kus? millega? mis otstarbel? kuidas? ja millal? kohaselt toimetatud juurduse materjali põhjal karistas Tallinna-Haapsalu rahukogu noormees 20-aastase sunnitööga. Mälestuseks sain kaasametnikuga sootüügaste otsa kratsitud haavu mitmele poole ihule, mis kaua aega mädanesid.

Morbi.

Manukad ja nende vastutus.

M. Morrison.

Manukate juurekutsumine protokollide ja aktide kokkuseadmisel, kuigi ta esimesel silmapilgul näib olevat ainult vormitamine, ei ole seda tegelikult ometi mitte. Muutunud seisukorra ja tegelikult asjade uue käigu võtmisel on nad hiljem osutunud ainsateks tunnistajateks, keda hiljem tarvilik kasutada.

Seepärast on manukate juurekutsumisel kaks tähtsat eesmärki: 1) et süüteod ise, mis tehtud avalikuks, ehk nendega kaasaskäivad asjaolud on tegelikult olemas ja vastavad sellele, missugune kuju neile anti nende kirjapanemisel, ja 2) et süüteod ehk süütegude konstateerimisel tarvisminevad asjaolud ei ununeks tervikult ega üksikasjaliselt, kui nende üle tuleb otsustada hiljem.

Sel laial tegevusalal, kus heakorra ja julgeoleku, tervishoiu ja puhtuse järevalvel tuleb ette korruga süü- või väärteodid massiliselt, oleks raske nõuda, et süütegude tegelik kindlakstegija ametnik jõuaks ja võiks meeles pidada kõik asjaolud selles ulatuses, nagu need tehtud kindlaks asjade üleskerkimisel ja nagu osutub hiljem tarvilikuks protsessuaalpeensustel. See on kergem manukatel, kuna neid võetakse ikkagi asjade ülevõtmise momendi lähedusest.

Üsna õieti tähendavad mõned kriminaal-protsessualistid (näit. Foinitski), et manukad olevat jäänus kord laialiselt maksvusel olnud rahva osavõtust kriminaalkohtust, mis veel tänini pole kaotanud oma tähtsust. Manukad olevat tarvilised selleks, et kaebelused ei võiks öelda, nagu oleks nende vastu tarvitatud vägivalda. Nii on manukate juurekutsumine asjale avalikkuse ilme andmine nii asjaosaliste, kui ka õigusmõistmise huvides. Seaduse poolt on seega kõikide süütegude, olgu need nii väikesed või suured kui tahtes, protsessuaaltoimingu avalikkus kindlustatud, vähemalt selle alg- ja lõppmomentides.

Manukate instituuti määravate Kr. Kp. S. §§ sissejuhatus algab § 108: „Ülevaadet, tõendused, läbiotsimised ja väljavõtted toimetatakse mitte vähem kui kahe manuka ja nende asjaosaliste juuresolekul, kes ilmuvad selle toimingu juure ilma esialgse kutseta.“ Sellega on küll mää-

ratud nende tarviduste liigitus, kus manukad vajalised, kuid pole määratud liikide ulatus. Sellest tuleb ainult üht järeldada, et manukate tarvitamine tuleb teostada kõige laiemas ulatuses. Kui lihtsad ka ehk näit. puhtuse ja tervishoiu määruste rikkumised iseenesest ei ole, ei või unustada, et veel maksavad vana N. S. arhailised §§, mis oma segase konstruktsiooniga võimaldavad ihekiilgseid tõlgitsemisi, nagu seda tegelik elu näidanud.

Manukaisse puutuvad Kr. Kp. S. §§ 108 kuni 110, 114, 314, 315, 320—324, 331, 343, 358—364, 1131, 1132 ja 1140 määravad küll kaunis üksikasjaliselt manukate institutsiooni koosseisu, tema tarvitamise viisid ja ulatuse, kuid ei need ega ka N. S. ei tee ise seda kodanikkudele üld- ja sundkohuseks. Peale selle aga puudub neis tähtis külg, nende osavõtu sanktsioneerimine, kui see peaks osutama ebaõigeks ka praeguse poolvaba täitmise juures sellekohase kutse peale.

Kui manukate instituuti kasutada sarnaselt, nagu seda mõelnud Kr. Kp. S., siis oleks seega loodud seltskonna poolt kriminaalprotsessuaal-toimingutele suureviisiline ja usaldusvääriline tugi. Manukad võiksid tõendada mitte üksi seda, mida nad oma silmadega näinud ja kõrvadega kuulnud, vaid nad oleksid ka autoriteetsed kohaliste olude ja elanikkude tundjad, missuguseid teadmisi on kasulik tarvitada asjade algatamisel. Et manukateks kutsutakse enamasti usaldusväärilisi kohalisi elanikke, siis äratav see elanikes huvi kriminaal-protsessuaalsete toimingute vastu. Kuid tihti ei puudu mitte üksi viimane, meie aja inimese mõtteviis on liig suuresti muutunud seks, et ta veel avaldaks kord üldtuntud otsekohest ja vastutulekut. Sellest moraalsest kohusest kõrvalepõiklemine on saanud harilikuks ja igapäevaseks nähtuseks. Teotsejal ametnikul peab olema sarnastel juhtudel abinõu, millest halkata kinni; kuid nüüd puudub see. Kohtu-uurijal, kellel manukate tarvitamine harva tuleb ette, on see abinõu olemas, politseil, kes ei saa sammugi teha ilma manukateta, puudub see.

Mööda minnes olgu tähendatud, et manukate tarvitamisel pole maksmas veel küllalt selge vaade. „E. P.“ nr. 39 —

1924. a. seletab hra N. Vassiljev artikli lõpul: „Tähendame siin juures, et naisterahvad kutsutakse manukateks ainult naisterahvaste üle- ja järelevaatamiseks, kuid mitte läbiotsimiseks, viimasel juhtumisel kutsutakse ainult meessoost isikud.“ Meesterahvad naisterahvaste läbiotsijaiks? Millele see põhjeneb? Tõesti Kr. Kp. S. § 322 kohta antud sen. sel. (70/1227) on öeldud, et naisterahvaste üle vaatamise ja läbiotsimise juuresolijaiks, kuid mitte läbiotsijaiks, kutsutakse naised, kuid ütlemata on jäetud, missugusest soost on läbiotsijad jne. Sarnasel kuul antud seletus võib aga aluseks olla ebaõigetele ja koguni absurdsetele tõlgitsemistele.

Ei saa väita nagu võiks Rhk. Tr. S. § 29. tarvitamisel üle saada sellest seisukorrast, kus manukateks kutsutud isikud keelduvad tulemast. Kr. Kp. S. § 323., mille järgi kohtu-uuriija võib manukaid eeluurimisele ilmumise keeldumisel trahvida, näitab selgesti, et manukate ilmumise kohustuse mittetäitmine kutse peale on trahvitav süütegu. Kuid see seaduse järjekindlus on politsei suhtes jäänud läbi viimata ja puudus annab end tunda. Küll püüab seda tühja kohta täita uue kriminaalseadustiku § 155., mille järgi süüdlast selles, et ta tunnistajana, juure-

kutsutud tunnistajana, eksperdina või tõlgina eeluurimisele või kohtusse ilmudes keeldus oma kohustetäitmisest mõjuva põhjusega, karistatakse jne., kuid see on alles ellu viimata. Ja kas seegi on kohaldatav, on küsitav.

Manukate vastutus tõelisuse eest on see lõplik tagatis, mis hoiab püsti selle instituudi. Siin aga on tunda puudust veel enam. Kui seadustel selle piirjoone tõmbamine raske, kus lõpeb kodaniku kõnevabaduse tõelisus ja algab tõtträäkimise kohustus, siis oli see vahe seda tumedam minevikus. Tõtträäkimise kohustus on nähtud ette teatud juhtudel, väljaspool neid mitte. Ei ole aga mõeldav, et iga manukate juuresolekul kokkuseatud akt kuuluks sarnase kohtuliku kontrolli alla, mis võib lõpuliikult otsustada tema üle. N. S. § 945., mida võiks pidada kõige kohaldatavamaks, ei ole seda. Palju osavamalt astub asja juure uue kriminaalseadustiku § 141., mille järgi süüdlast teadvalt valetunnistuse andmises õigusmõistmise kahjuks eeluurimisel või kohtus tunnistajana, eksperdina, tõlgina või ümbruskonna elanikuna, karistatakse jne. Et ümbruskonna elanik ja manukas üks ja sama, pole kahtlust. Raske karistusnorm näitab seadusandja tõsist vaadet nimetatud süütele.

Kas on olemas rahvusvahelisi kurjategijate organisatsioone?

Viimasel ajal on päevakorrale kerkinud huvitav küsimus: kas on olemas kurjategijate rahvusvahelisi organisatsioone, jaataval korral: missugused on need organisatsioonid, kuidas nad tegutsevad, mis meie neist üldse teame? Kõigepealt tuleb tähendada, et rahvusvahelise kriminaalpolitsei komisjoni viimane (VI) koosolek seda küsimust ka puudutas ja otsusele jõudis, et sarnaseid organisatsioone pole olemas, et kõik jutud ja kuulduused sellesarnaste asutuste kohta põhjendavad sensatsioonilistele ajalehtede sõnumitele või aga asjaolude valesti arusaamisele või tõsiasjade liialdamisele.

On selge ja igale kriminalistile teada, et ühelgi alal ei leia väljamõeldused, põhjendamatud kuulujutud nii kergesti pinda kui kriminaal-alal. Igasuguseid kuulduusi

võetakse varsti tõena ja mingi luuletus, mis antakse edasi ühelt inimeselt teisele, kolmandale jne., muutub järgneva edasiandja suus tõenäolisemaks ja keerulisemaks. Arvestades oma lugejate uudishimu, huvi ja vaimlist tasapinda, läkitab mõni ajaleht, mille erialaks on sensatsiooniliste teadete levitamine, oma lugejate sekka kontrollimata ja alusega õudusejutte, mis nagu juba tähendatud, leiavad küllalt pinda, eriti kui nad käsitavad küsimusi kriminaal-alalt.

Sarnasel teel ja viisil on siis ka laiematesse ringidesse valgunud jutud rahvusvahelistest kurjategijate organisatsioonidest. Muidugi mõista pole säärased organisatsioonid täiesti võimatud — vähemalt teoreetiliselt. Meie aeg on ju üldse organiseerimise aeg. Meie päevil kutsu-

takse ellu väga mitmesuguseid rahvusvahelisi organisatsioone, millede tegevus ulatub kas üle terve tsiviliseeritud maailma või ainult üle-mõne riigi. On loomulik, et kurjategijad võivad katsuda samuti luua organisatsiooni, mis oleks neile abiks üle terve maakera, sarnane organisatsioon võiks esmalt pakkuda head puhkepaika tagaaetavatele kurjategijatele ja teiseks organiseerida kurjategijate tööd. Kuid see on ikkagi võimalik enam-vähem ainult teoreetiliselt. Tegelikus elus on säärane organisatsioon vaevalt mõeldav: ta peab tegutsema n. öelda põranda all, see aga on kriminaalkurjategijatel võimatu. Põranda all suudavad suurte jõupingutustega ja suure vaevaga küll töötada illegaalsed organisatsioonid, millised taotleavad ideelisi ülesandeid ja eesmärke ja, mis peasi, millede liikmeid kannavad ja aitavad üle raskustest nende ilmavaated, millede maksmapanemise eest võideldakse, kuid puht-kriminaalkurjategijate suhtes on asi hoopis teine. Viimaseid kihutab kuritegevuse teele ainuüksi soov ja tung raha teenida, palju raha — ja see ei luba muidugi mingisugust ideelist koostöötamist. Pealegi puuduvad harilikkuldel kriminaalkurjategijatel juhid, kes suudaksid laialdast organisatsiooni luua ja juhtida.

Kust aga on saanud need viimase aja jutud rahvusvahelisest kurjategijate organisatsioonist oma alguse? Dr. Palitzsch arvab, et kuulduste aluseks on teated, mis ilmusid läinud aasta sügisel peaaegu kõikide Euroopa riikide ajalehtede veergudel, eriti aga prantsuse, hispaania ja saksa ajalehtedes. Kriminalistidele paistisid need teated küll liialdustena ja, võib olla, isegi täitsa absurdsetena, kuid siiski ei võidud neist vaikides mööda minna, seda enam, et juba varem ilmusid mitmel pool analoogilised andmed ja teated. Ajalehesõnum, mis tuli Pariisist ja mis varsti levis üle maailma, mis andiski tõuke arvamisele, nagu oleks tõesti olemas üks või mitu suurt ja kardetavat kurjategijate rahvusvahelist organisatsiooni, käis järgmiselt: „Varaste maailma-organisatsioon. Brasiilia politsei teadaanne. Pariis, 9. oktoobril. Brasiilia politseit läinud aasta detsembrikuus aresteeritud kurikuulsa rahvusvahelise juhusteotsija Alberto Pinto juurest, kes areteeriti kalliskivide varguse pärast, leiti hull märkusi mingisuguses senini tundmata keeles. Alles mõne nädala eest läks korda kind-

laks teha, et siin on tegemist rahvusvahelise varaste keele sõnaraamatuga. Seda sõnastikku tõlgitakse praegu prantsuse keelde. Brasiilia politseil läks edasi korda kindlaks teha, et mõne aja eest peeti Lerridas (Hispaanias) rahvusvaheline kurjategijate kongress, kus harutati rahvusvahelise varaste keskorganisatsiooni loomise küsimust. Nõupidamiste üheks peapunktiks oli uue rahvusvahelise varaste keele loomise küsimus. Kolmele saadikule tehti ülesandeks see salakoode välja töötada. Brasiilia politsei andis sellest tähtsast leiust teada kõikidele politseidireksioonidele maailmas.“

Tuleb märkida, et Brasiilia ega ka Pariisi politsei seda ja teisi sarnaseid ajalehteateid pole kinnitanud. Juba see pani mõtlema ja sundis asjale lähedalseisvaid võime järel dama, et tegemist on ainult „hapu kurgi aja“ väljamõeldisega. Ajaleht, mis sarnase hirmsa sõnumi levitas, saavutas loodetud eesmärgi: ajalehte osteti väga palju ja selle kaudu levitatud kuulujutt leidis laialdast tähelepanu.

Kuigi ei saa pidada tõeks, et on olemas mingisuguseid rahvusvahelisi kurjategijate organisatsioone, siiski tuleb tähendada, et kurjategijatel on kahtlemata olemas oma ühingud, mis neile on abiks kuritegude toimepanemisel ja jälgede segamisel. Kuid need organisatsioonid on kõik kohalise iseloomuga. Võib öelda, et praegu on igas suuremas linnas mõni organisatsioon (mida suurem on linn, seda rohkem neid on või seda suuremad need on liikmete arvult), mille välispidiseks sildiks on spordiselts, lauluklubi, jahihing või midagi selletaolist. Ja selge on, et need spordiseltsid jne., mille liikmeteks on kahtlased isikud, eelkaristatud kurjategijad, varastatud asjadega kaubitsejad jne., taotlevad seadusevastaseid sihte. Sarnaste ühingute eesmärkideks on kõigepealt leida ostjaid varastatud saagile ja anda ulualust kurjategijatele, keda politsei ajab taga. Selles seisabki niisuguste „spordiseltside“, „lauluühingute“, „keegliklubide“ tegevuse hädaoht ühiskonnale. Kui politsei ja üldse ametivõimud ei sattu õigel ajal seesuguste ühingute jälile ja nende kardetavat tegevust ei paraliseeri, võib asi tõeliselt muutuda hädaohtlikuks; sarnasel juhul võivad need seltsid haarata enda kätte suurt võimu ja terroriseerida elanikke ja ametivõime. Ameerika Ühendriikide kuritegevus suurlinnades näitab, kui kaugele võib minna niisuguste sala-

seltside tegevuse hädaoht, kui politsei kõvasti valvel ei ole. Kujukamaid näiteid on Chicago linn, kus kurjategijad on tihti olukorra peremeesteks ja teevad, mis tahavad.

Eelpoolmainitud organisatsioonid tegetsevad üksikutes linnades ja nende tegevuspiirkond ei ulatu üle teatud linna- piiride. Siiski on ka olemas organisat- sioone, mis ulatuvad üle teatud maa. Nimelt on Austrias ja Saksamaal hakanud viimastel aastatel tekkima ühingud, kuhu küll ei kuulu otseskohe kurjategijad, mis aga katsuvad enda ümber koondada isikuid, kes ei seisa kuritegevusest kuigi kaugel. Tähendatud riikides on ellu kut- sutud ühingud, millede eesmärgiks on ühendada hulkureid üle riigi. On selge, et ka sarnaste organisatsioonide vastu tuleb politseil tunda elavat huvi, sest hulkurite seas leidub tihti elemente, kes on olnud vanglas ja kes panevad toime kuritegu- sid, kui on parajasti ja hästi võimalik. Hulkurid pole harilikult küll elukutseli- sed kurjategijad, kuid nende seas võib alati leida juhuslikke vargaid, petiseid jne. Pealegi on hulkurid sarnased isikud, kes ei suuda vastu panna kiusatusele, mistõ- tu nad kergesti satuvad kuritegevuse teele.

Stuttgartis ilmub 1927. aastast saadik isegi eriline ajakiri: „Der Kunde, Zeit- und Streitschrift der Vagabunden“, mille väljaandjaks on n. nim. hulkurite vennas- kogu. Arvatakse aga, et selle vennaskogu taga peitub üks ainus mees, kellel jätkub fantaasiat ja tahtmist oma jõudu kulutada hulkurite elu-olu kirjeldamiseks ja mingi- suguste paremuste tagaajamiseks selles elus-olus, kes ise kord on olnud hulkuriks ja nüüd püüab anda nende elule mingi- sugust romantikat, mida sellel tegelikult pole ja mis pärit läinud sajandist. Igata- hes on aga huvitav, et Saksamaal on hul- kuritel oma ajakiri, mis küll regulaarselt

ei ilmu, kuid siiski mõnikord aastas välja tuleb. Samas Stuttgartis peeti ka läinud aasta maikuu hulkurite koosolek, millest oli jutt ka ajalehtedes. Sellest koosolekust olevat võtnud osa üldse 300 isiku ümber, väga kahtlane on, kas kõik need isikud kuulusid hulkurite „ausa tsunfti“ hulka; on väga tõenäollik, et tõiseid, elukutselisi hulkureid tuli kokku 100 isiku ümber, nagu arvab saksa politsei, ja et ülejäänud 200 inimest on raske lugeda hulkurite perre. Käesoleval aastal pidi hulkurite koosolek peetama Viinis, Austrias.

Ka Austrias, Grazi linnas, olevat läi- nud aasta lõpul peetud hulkurite koos- olek, kus olevat otsustatud asutada erili- ne hulkurite ühing („Verband der Hand- werksburschen und Kunden Öster- reichs“). Sellest koosolekust ei olevat küll paljud isikud osa võtnud. Seal olevat kõigepealt harutatud Austria hulkurite majanduslikke küsimusi ja juriidilisi hul- kurite olemasolu külge. Olevat nõutud kerjamise eest karistuste määramiste ärakaotamist, samuti määruste tühistamist, mis käivad hulkumise ja hulkurite kohta.

Sellele liikumisele, mis, nagu tähenda- tud, on maad võtnud esialgu ainult Aust- rias ja Saksamaal, ei saa praegu müdugi pühendada tähelepanu, see liikumine pole seda väärt, ta pole praegusel kujul häda- ohtlik korrale ja julgeolekule. Kuid täitsa silmapaari vahele jätta sarnast liikumist ei või, sest temas avalduvad muu seas ka praeguse ühiskondliku korra vastu sihi- tud mõtted: siin ja seal tulevad hulku- rite seas päevavalgele anarhistlikud ja kommunistlikud voolud, mis siiski sunni- vad politseid asja jälgima. Ka kriminaal- politseiliselt seisukohalt ei saa ükskõik- seks jääda liikumise vastu, sest sellest võtavad osa liig paljud isikud, kellel on kirju minevik ja kalduvusi kuritegevusele.

Kk.

Konstaabel Mihkel Metsaots 50-aastane.

1. juunil s. a. pühitses Audru raiooni konstaabel Mihkl Metsaots oma 50-dat sünnipäeva.

Metsaots on sündinud 1. juunil 1880 Audru vallas, Pärnumaal. Hariduse sai tema Audru kihelkonnakoolis, mille lõpetas 1895. aastal, sundaega teenis Vene sõjaväes 1901.—1905. a., kust vabanes polgu vanemkirjutajana. 15. jaanuarist 1906. a. kuni 8. märtsini 1917. a. teenis politseikordnikuna (urjadnikuna) Tõstamaa vallas. Maailmasõja puhul mobiliseeriti ta 1917. a. vanemkirjutajana. Asudes Saaremaal sattus M. 29. septembril 1917. a. sakslaste kätte vangi. Enne vangide Saksamaale saatmist põgenes sakslaste käest ja varjas end mõni aeg Saaremaal, siis põgenes paadiga üle mere suurele

maale. Paatsalu all vangistas tema 26. Dooni kasakate polgu ülem, kes pidas ta sakslaste salakuulajaks. Mainitud polgu ülem saatis ta tapikorras Tallinna kindluse komandandi korraldusse, kes pärast 10-päevalist juurdlemist ta vahi alt vabastas. Praeguses ametis on Metsaots 15. aprillist 1921. a.; politseiteenistuses olles on M. oma suure energia ja agaruse tõttu paljastanud rea suuremaid kuritegusid ja süüdlasi tabanud. Muu seas tabanud Pärnumaal suurema vargajõugu ühes Viitepski kubermangust varastatud vene keisri täkuga.

Metsaots on tublimaid politseiametnikke ja seepärast võitnud kodanikkude, oma ülemuse ja oma kaasteenijate üldise lugupidamise.

Võitlus enesetapmiste vastu Austrias.

Enesetapmiste arv kasvab kohutavalt terves maailmas. Selleks on rida põhjusi, mille ümber on palju vaieldud ja milledest tuleks kirjutada eraldi. Praegu huvitab meid ainult kurb, kuid ümberlõkka-matu tõsiasi, et vabaturma juhtumite arv näitab alatasa kasvavat tendentsi. See arv jääb mõnikord küll püsima, näitab siin ja seal isgi kahanemist, kuid need on kahjuks ainult kohaliku iseloomuga nähtused, kuna üldse tendents kaldub kõnesoleva arvu suurenemisele.

Austria pealinn, ilus ja mugav Viin, on hakanud küsimusele pöörama õige tõsist tähelepanu ja on nii kaugemale läinud, et on asutanud erilise ametiasutuse enesetapmiste vastu võitlemiseks, erilise ameti, mis kannab nimetust: amet elutüdimuse vastu („Amt gegen Lebensüberdruss“). Selle ameti eesotsas seisab vanem elukogenud politseiametnik, inimesetundja, kes lahkelt ja vastutulelikult täidab oma raske ameti ülesandeid. Ja õieti on tema ülesanne õige vähe tänuväärne: tal tuleb inimestele, kes elust tüdinenud, kirjeldada elu roosilisemates värvides, kiita ja ülistada elu, näidata elu sarnasena, nagu ta paistab ja on õige vähestele, valada optimismi elust mahajäetud inimeste südamesse, kellele elu pole annud õnne ega rahuldust.

Iseloomustav on, et viinlased on hakanud seda politseiametnikku nimetama vana Jumala asetäitjaks. Nii ametniku välimus, kui ka tema kohtlemisviis inimestega olevat sarnane, et ta võivat ära teenida säärase nimetuse. Kuus tundi päevas istub see ametnik oma laua taga ja võtab vastu inimesi, et neile kat-suda uuesti teha elu elamisvääriks, et näidata, kui palju on head, ilusat ja elamisvääriks selles maises elus. Ametisse kutsutakse inimesi, kelle kohta on kindlasti teada, et nad tahavad või tahtsid oma elule lõppu teha. Harilikult kutsutakse muidugi neid isikuid, keda on suudetud viimasel pilgul päästa surmasuust, kuhu nad vabatahtlikult tõttasid. Ametnik võtab ettekutsutud kliendi vastu, palub istet võtta ja seletada, mispärast ja kuidas ta tahtis endale otsa peale teha, juure lisades iga kord: „kõnelege täpsalt ja üksikasjaliselt, minul on aega küll ja Teil on samuti aega küll.“ Mees teab, et inimesed, kes on kord seisnud elu ja surma vahel, tahavad pikalt kõnelda oma elust, et nad peavad sellest kord laialdaselt kõnema inimesele, keda nad usaldavad, kui neid tahetakse päästa ja ära hoida vabaturma katse kordumist.

Ja kindlasti oleks nende inimeste arv väiksem, kes tarvitavad revolvriv, nööri,

mürki jne. elust lahkumiseks, kui leiduks rohkem vanahärrasid, „Jumala asetäitjaid maa peal,“ kellele võib kurta oma häda, kes neist aru saavad ja tahavad ning võivad nõu ja teoga abiks olla. „Inimesed peavad kõnelema“ — see on Viini politseiametniku — kõnesoleva ameti juhataja põhimõtte — „siis läheb neil korraga süda kergemaks ja nendega saab juba kõnelda korralikult.“ Selle põhimõtte järgi talitabki ametnik. Ja seepärast tuleb tal iga päev kuulata traagilisi, sentimentalseid, rumalaid, koomilisi, vapustavaid jutte, millel on enamaltjaolt üks ühine joon: nad on õige pikad. Harilikult on ju ikka nii, et jutt, kuidas kellelgi elus pole vedanud, on ikka pikk, kuid ei ole peaaegu kunagi algupärane. Neid juhtumeid tuleb iga päev ette ja tõelikult nad ei huvita peale kannataja kedagi — sellest siis ka see tung, kord põhjalikult kellegagi kõnelda, kes nende vastu huvi tunneb. Kuid vaatamata sellele, et need jutud kunagi midagi erilist ei paku ja ei sisalda, ei mõtlegi politseinõunik kella peale vaadata või mingisugusel teisel kujul näidata, et tal aeg igavaks läheb ja et juttu tuleks lõpetada. Tähelepanelikult jälgib ta oma kliendi juttu, ei kiirusta viimast, ei pidurda teda, kui ta liig kaugele kipub kõrvale kalduma. On ju loomulik, et iga inimene seletab sarnasel puhul terve oma eluloo, mis tema arvates on täis kiusatusi, halbust ja seiklusi. Politseinõunik kuulab ja kuulab ja on kõigepealt ühel arvamisel kliendiga, et maailm on halb, et inimesed ei kõlba kuhugi, et armastatud isikud ei pea truudust, et sõbrad on kõige halvemad egoistid, et seetõttu elu pole õieti väärt, et muud üle ei jäägi kui surra. Sellega meelitades tungib kuulaja kliendi südamesse, kelle arvates ta on inimene, kes olukorrast hästi aru saab, kes elu tunneb ja nõus on sellega, et elul polegi suurt väärtust.

Carl Marilaum jutustab, kuidas politseiametnik käib ümber, näiteks noore rätsepa õpilasega, kes elust tüdinenud õnnetu armastuse tõttu. Ametnik on põhimõtteliselt vabaturma poolt. See meeldib noorele surmakandidaadile — on ta nüüd ometi kord leidnud inimese, kes temast ja ta muredest aru saab! Pealegi on arusaaja kõrgem politseiametnik. Seda olukorda kasutab nüüd ametnik, et hakata noorele inimesele elu seletama. Kõigepealt tuletab ametnik surmakandidaadile meele, et ta on mees, täiskasvanud mees!

See meelitab veel rohkem. Edasi käib jutt umbes nii: „Kui täiskasvanud mees-terahvas, kes suudab otsustada elu ja eluküsimuste üle, peaks Teil selge olema, et praeguse aja tütarlapsed kusagile ei kõlba. Mis ajast peale lõpetab mees oma elu noore tüdruku pärast, kes pealegi veel teistega käib?“ Ametnik tunneb oma klientide psühholoogiat ja teab kõigepealt, et tuleb võita aega, tuleb sundida surmakandidaati mõtlema teisiti, vaatama teisiti elule. Noor rätsepa sell on varsti päris rõõmus. Politseinik on teda tõstnud täiskasvanud mees-terahva aukraadi, on talle pealegi selgeks teinud, et tema õnnetu armastus kuulub sarnaste tütarlaste hulka, kellede pärast tõesti ei maksa ei vette hüpata, ega tuiksooni läbi lõigata! Nii mõnegi noore inimese saatus kujuneks teisiti, kui ta leiaks parajal ajal paraja inimese, kes talle suudab „aulku pähe“ rääkida, kes suudab teda viia teistele mõtetele. Jumalagajätmisel annab nõunik õpilasele kätt (kaks meest pigistavad üksteise kätt!) ja ütleb: „ärge enam rumalusi tehke! Niisugune ilus mees kui Teie ei vaja naisterahvast. Mängige jalgpalli, ostke endale paar suuski või hakake poksima. See on mehe amet.“ Kuue nädala pärast peab õpilane tagasi tulema, nõunik peab kontrollima, kuidas on kliendi hingeline seisukord ja kas võib loota, et ta on lõpuliikult loobunud enesetapmise mõttest. Enam-vähem kindel on, et sarnasest inimesest küll maailmameistrit poksis ei saa, sama kindel aga on, et ta uuesti naisterahva pärast surma ei püüa minna.

Sarnane juhtum on muidugi võrdlemisi kerge. Hoopis raskemad on aga lood nendega, kes tahavad surma minna materjaalsete murede, haiguste, tööpuuduse jne. tõttu. Niisuguste surmakandidaatide seas leidub hulk isikuid, kes ei taha midagi kõnelda oma elust, muredest ja surmatahtmise põhjustest. On ka juhtumeid, kus isikud isegi hästi ei tea, mis pärast nad kavatsesid elust vabatahtlikult lahkuda. Need on need inimesed, kes esimesel parajal silmapilgul katsuvad oma elule lõpu teha, esimene suurem raskus sunnib neid otsima ainust pääseteed — surma. Ja selle põhjused? Nendele inimestele pole elu kunagi vedanud, ühe halbusele järgneb teine, ühele õnnetusele — teine, nii et lõpuks otsustatakse siis, kus neil midagi juhtub, elust lahkuda. Viini amet pole veel vana asutus, siiski on

seal üks mes käinud juba neli korda. Neli korda tahtis ta oma elule lõpu teha, ilma et ta oleks suutnud nimetada tõsisel elutüdimuse põhjusti. Iga kord andis tõuke vabasurma minemise tahtmiseks mõni iseenesest tähtsusetu asi. Neli korda päästeti mees surmasuust, kuid pole kindel, et ta ei katsi veel viiendat korda „õnne“ ja et siis ei leidu päästjat kohal.

Niisugustele, n. öelda elukutselistele surmakandidaatidele on raske abi anda, neile ei meeldi elu, nad kõnnivad alati ümber mõttega oma elu lõpetada. Kergem on juba abi anda neile, kes tahavad elu lõpetada tõsistel ja kaaluvatel põhjustel. Neil puudub töö, raha; korter, neil on mõnikord hea mõte leiva teenimiseks, kuid neil puudub raha, puuduvad teised võimalused idee elluviimiseks. Sarnastel puhkudel jätkub tihti telefonikõnest, mõnest soovituskirjast, mõnest jutuaamisest mõne tegelasega, et inimest jäädavalt päästa, teda tagasi anda elule ja ühiskon-

nale. Tähtis on muidugi, et politseinõunikul on hulk sidemeid, mis talle võimaldavad tihti anda otsekohesest abi ja sellega kõrvaldada enesetapmise põhjused.

Huvitav omamoodi on see inimeste — surmakandidaatide liik, kes teeb nagu tahaks ta surma minna, tegelikult aga sellele ei mõtlegi. Siin tarvitatakse kõlbmatuid vahendeid surmaminekuks. Võetakse toos tikke ja neelatakse alla, neelatakse raha alla jne. Siht on juhtida endale omaste või tuttavate, sõprade või üldse inimeste tähelepanu. Viinis oli juhtum, kus keegi noor tütarlaps, kes oli läinud tülli oma võõraemaga, tahtis ennast surnuks külmetada ja selleks läks talvel Donau kaldale, et seal — mitmesaja inimese juuresolekul — ennast surnuks külmetada! Sarnastele isikutele on muidugi kerge abi anda, kuid abi tuleb anda, muidu läheb ühel ilusal päeval asi tõsiseks ja nad katsuvad tõesti elust lahkuda.

P. S.

Spordi alalt.

Lääne-Saare politsei spordivõistlused.

6.—9. juulini s. a. peeti Kuresaare Saaremaa politseiametnikkude kogu korraldusel Lääne-Saare politseinikkude omavahelisi võistlusi laskmises, sõudmises, ujumises, rattasõidus ja kergejõustikus. Võistlustest võttis osa 60 politseispordlast, paljud osa võtta soovijad pidid ära jääma ametikohuste tõttu.

Pühapäeval kell 4 p. l. kogunesid võistlejad politseimaja ette, kust muusikahelide saatel sammuti spordiplatsile. Võistlused avas prefekt Kokla. Võistlused algasid 100 mtr. eeljooksuga, mida jälgis pooletuhande-pealine rahvahulk, mis Kuresaare 4000 rahvaarvu kohta on tähelepanuväärne arv, ja ühtlasi näitab saarlaste huvi spordi vastu.

Võistluste tehnilised tagajärjed kujunesid: A kl. 100 mtr. j.: Espenberg 11,9, Kool 12 s., Laurits 12,3 s. 200 mtr. j.: Kool 25 s., Espenberg 25,3 s., Laurits 28 s. 400 mtr. j.: Espenberg 60,2 s., Laurits 65 s. B. kl. 100 mtr. j.: Nagelson 12,2, Tikku 12,8, Franz 13 s. 200 mtr. j.: Tikku 26,2, Nagelson 26,4, Rattur 26,4 s. 400 mtr. j.: Tikku 58,2, Kask 58,7, Zängov

59,6 s. 1500 mtr. j.: Tikku 5,12,6, Salu 5,16,8, Ardam 5,21 s. 3000 mtr.: Kask 11,6,6, Espenberg 11,6,8, Salu 11,15 s. Kõrgushüppes: Nagelson 1,55, Tikku 1,48, Franz 1,45 mtr. Kaugushüppes: Tikku 5,60, Nagelson 5,55, Rattur 5,03 mtr. Teivashüppes: Nagelson 2,60, Sengbuš 2,55, Saarepera 2,40 mtr. Kolmikhüppes: Nagelson 11,75, Tikku 11,48, Rattur 11,25 mtr. Kuul: Espenberg 9,94, Samet 9,37, Rebale 9,26 mtr. Ketas: Rebale 29,52, Vahi 29,52, Espenberg 27,18 mtr. Granaat: Räästas 54,40, Rebale 50,72, Vahi 50,55 mtr. Raskus: Nagelson 12,28, Espenberg 11,63, Rebale 11,41 mtr. Oda: Franz 39,91, Paris 37,74, Sengbuš 36,76 mtr. 4×100 mtr. pendelteatejooks: Haapsalu pol. jaosk. 52,2 (Laurits, Räästas, Franz, Espenberg), Märjamaa jsk. 53 s., Kuresaare jsk. 55 sek. 400+300+200+100 mtr. teatejooks: Haapsalu pol. jaosk. 2,18,9 (Espenberg, Karlson, Franz, Laurits) Kuresaare jaosk. 2,19,6, Lihula jaosk. 2,21,2. 5×200 mtr. teatejooks rakmes: Haapsalu pol.

jaosk. 2,29,6 (Laurits, Karlson, Räästas, Franz, Espenberg) Kuresaare jsk. 2,38, Lihula pol. jaosk. 2,46,6.

Sõudmine paadiga 1000 mtr. (3 sõudjat, 1 juht): Kuresaare pol. jaosk. 8,02,4 (juht Laiuks, sõudjad Kask, Rattur, Rebale), Haapsalu krim. pol. 8,04,8, Lihula 8,32. Sõudmine paadiga 1000 mtr. (2 sõudjat tüürita): Haapsalu pol. jaosk. 8,20,3 s. (Saar, Espenberg), Kuresaare jsk. 8,32 s., Haapsalu krim.-pol. 8,33,4 s. Sõudmine süstaga 1000 mtr.: Espenberg 8,34, Saar 9,9,8 s., Puskov 9,16,4 sek. Ujumine 100 mtr. vabalt: Laurits 1,58,2, Karlson 2,13 s. Ujumine 50 mtr. päästekorras: Karlson 1,11,4 sek., Laurits 1,17 sek., Vessart 1,34,2 sek.

Jalgrattasõit 20 km. rakmes: Tamtik 43,28 s., Aksel 45,2,9 sek., Turu 45,47,4 s., Räästas, Espenberg, Tamm. 3000 mtr. käik rakmes: Tamtik 18,22 m., Ardam 18,29,2 sek., Nagelson 18,53, J. Tamm, P. Tamm. Politseiline kolmikvõistlus (100 mtr. j., kaugushüpe ja granaadiheide) rakmes: Nagelson, Espenberg, Franz, Tikku, Sengbus.

Laskmine spordipüssist 50

mtr. 15 lasku: R. Saar 106 silma, Aksel 96 s., Rõõmus 96 s., Rebale 95 s., Kokk 95 s. Laskmine vintpüssist 200 mtr. 3-st asendist 15 lasku: Allik 103 s., Kokk 91 s., Kask 90 s., Aus 88 s., Saar 86 s. Laskmine revolvrüst 50 mtr. 15 lasku: Rattur 112 s., Vaev 111. Aus 95, Oopkaup 86, J. Lassur 85 s. Jaoskondade vahelises grupilaskmises Haapsalu linnavalitsuse poolt anetatud rändauhinna peale, tuli esimeseks Haapsalu pol. jaoskond 672 silmaga (Saar, Oopkaup, Espenberg), Märjamaa pol. jaosk. 654 s. (Vaev, Tamberg, Sammet), Kuresaare jaosk. 647 s., Orisaare jsk. 606 s., Lihula jsk. 532 s., Hiiumaa jsk.

Punkte sai: Haapsalu jsk. 82, Kuresaare jsk. 58, Märjamaa jsk. 36, Lihula jsk. 28, Orisaare jsk. 23, Hiiumaa jsk. 6, Haapsalu krim.-pol. 8, Kuresaare krim.-pol. 6.

Võistluste lõpul jagas prefekt Kokla võistlejatele välja auhinnad, arvult üle 100. Prefekt toonitas rõõmustavat nähet, et auhinnad ei koonu enam mõne üksiku politseiniku kätte, vaid need lähevad laiali nüüd juba üle kogu prefektuuri, mis omakorda tõenduseks, et prefektuuri politseinikkude pere hindab vääriliselt spordi kõrget otstarvet ametkonnas.

A. E.

Ametlik osa.

Vabariigi Valitsuse otsus 18. juunist s.a.

Kinnitatakse politseiametnikele 1930/31 eelarve aasta kestel väljaantava varustuse hindadeks: I. Palitu a) abiprefektidele ja kõrgematele politseiametnikkudele kr. 88.—, b) ratsareservi politseikomissarile kr. 86.—, c) politseikomissaridele ja ratsareservi konstaablitele kr. 84.—, d) politseiabikomissaridele ja konstaablitele kr. 82.—, e) allkonstaablitele, vanematele kordnikkudele ja kordnikkudele kr. 60.—, II. Talv-kuub a) abiprefektidele ja kõrgematele politseiametnikkudele kr. 60.—, b) politseikomissaridele kr. 57.—, c) politseiabikomissaridele ja konstaablitele kr. 55.—, d) allkonstaablitele, vanematele kordnikkudele ja kordnikkudele kr. 41.—, III. Suvi-kuub a) abiprefektidele ja kõrgematele politseiametnikkudele kr. 50.—, b) politseikomissaridele

kr. 47.—, c) politseiabikomissaridele ja konstaablitele kr. 45.—, IV. Suvipluus kõigile politseiametnikkudele kr. 27.—, V. Püksid a) abiprefektidele ja kõrgematele politseiametnikkudele kr. 28.—, b) politseikomissaridele, politseiabikomissaridele ja konstaablitele kr. 24.—, c) allkonstaablitele, vanematele kordnikkudele ja kordnikkudele kr. 16.—, VI. Talv-müts a) konstaablitele ja kõrgematele politseiametnikkudele kr. 5.50, b) teistele kr. 4.—, VII. Suvi-müts a) konstaablitele ja kõrgematele politseiametnikkudele kr. 4.50, b) teistele kr. 4.—, VIII. Saapad a) ratsareservi ametnikkudele ja meeskonnale kr. 34.—, b) teistele kr. 22.—.

Politseivalitsuses on registreeritud:

1) ajakiri „Iloli“, ilmub Tartus, tarvidust mööda, väljaandja — Tartu Kom-

mertsgümnaasium, vastutav toimetaja — Karl Mihkla. „Iloli“ trükitakse Tartus, Ed. Bergmani trükikojas.

2) ajakiri „Baltische Landwirtschaftliche Nachrichten“, hakkab ilmuma Tallinnas, kaks korda kuus; väljaandja — Eestimaa Kirjastus-Ühisus Vold. Kentmann ja Ko, vastutav toimetaja Hans Kentmann. „Baltische Landwirtschaftliche Nachrichten“ trükitakse Eestimaa Trükikoja A.-S. trükikojas Tallinnas.

3) ajakiri „Valgustaja“, hakkab ilmuma Tallinnas, üks kord nädalas, igal laupäeval; väljaandja ja vastutav toimetaja — Jaan Karli p. Klooren. „Valgustaja“ trükitakse Tallinnas „Kiirtrüki“ trükikojas.

4) ajakiri „Rändur“, hakkab ilmuma Tallinnas, üks kord nädalas; väljaandja — Jakob Jüri p. Loosalu, vastutav toimetaja Aleksander-Bernhard Aleksandri p. Peterson. „Rändur“ trükitakse Tallinnas, „Eestimaa Trükikoja A.-S.“ trükikojas.

5) ajaleht „Türi Teataja“, hakkab ilmuma Türil, üks kord nädalas; väljaandja ja vastutav toimetaja — Anton Jaani p. Must; „Türi Teataja“ trükitakse Paides, E. Hundi trükikojas.

6) ajaleht „Koduleht“ hakkab ilmuma Tallinnas, üks kord nädalas. Väljaandja — Jakob Jüri p. Loosalu, vastutav toimetaja — Aleksander-Bernhard Peterson. „Koduleht“ trükitakse A.-S. „Ühiselu“ trükikojas.

Politseivalitsuse direktori otsustega on tühistatud

Nõmmel, Kivimäe tän. nr. 5 elava Alviine Kaarli t. Tõnissoni laskeriistaluba, Tallinnas, Paldiski mnt. nr. 1—5 elava Konstantin Antoni p. Steinmani ja Talli vallas Käära talus elava Jaan Jaani p. Nõmme laskeriistaload jahipüüsi hoidmise ja kandmise osas.

Politseivalitsuse poolt on antud load

laskeriistade ja laskemoonaga kauplemiseks: Marie Schvallbach'ile, kes kaupleb firma: „Kaubamaja H. Schvallbach“ nime all, Kuresaares, Kauba tän. nr. 7, maksvusega 21. märtsini 1931. a., ja Konstantin Haugile Petseris, Turuplats nr. 10, maksvusega 29. juunini 1931. a.

Küsimusi ja kostmisi.

M. K. Küsimus. Kas kuulub, Kaitseliidu maleva pealikutel poolt kaitseliitlastele antud varustus, nagu: õppepadrunid ja t., ehk selle väärtus rahas, sissenõudmisele vastuvaidlematute nõudmiste korras. Jaataval korral, millise seaduse põhjal?

Vastus: Ei kuulu.

Lugeja H. S. Küsimus. Kas on riigiteenijal õigus saada naise enneaegse (4—5 kuu van.) sünnituse korral veerandkuupalga suuruses toetust?

Vastus: Kodukorra ajutiste määruste (R. T. 26/27 — 1920) § 17, p. a. võiks järeldada, et on õigus saada, kuid küsimus on vaieldav.

Õiendus.

„E. Politseilehes“ nr. 12 — 16. juunist s. a. tähendati, et rändavatel isikuil, kui neil ei ole alalist müügikohta seemnetega kauplemiseks, on lubatud kaubelda registreerimata. Riigi seemnekontrolljaam on asunud teisele seisukohale ja nimelt: „...niisama on keelatud seemnetega kaubelda tänavatel, turgudel ning laatadel rändavatel isikutel ja äridel, kui neil pole samas kohas alalist seemnekauplust, välja arvatud juhud, mil kellelegi selleks antud eraldi õigus registreerimise tunnistuse tekstis kauplemise piirkonna määramise osas...“ Sellest tuleb järeldada, et registreerimata kaubelda ei tohi.

Väljaandja: **Kohtu- ja siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.**

Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**

Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i .

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised tunnistused:

- Näduvere piimaühingu põhikiri, registreeritud Kohtu- ja siseministeeriumis (T. — V. R.) 13. 1. 27 a. nr. 235 all. (44044)
- Raiküla piimatalituse ühingu põhikirja originaal, registreeritud Tallinna-Haapsalu rahukogus 22. 3. 24 a. nr. 450. (44040)
- Hanson, Lilli Mihkli tütar, välispass nr. 3416, välja antud Tallinnas 19. 9. 28 a.
- Väli, Johan, hobusepass nr. 127, välja antud Pärnemaal vallavalitsuselt 21. 2. 1921 a.
- Viipsi, Aleksander, hobusepass nr. 825, välja antud Lihula vallavalitsuselt 12. 5. 1922 a.
- Volrat, Jüri Jakobi poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 11010, välja antud 6. jalaväe rügemendi ülemalt 1. 10. 1923 a.
- Ennus, Heinrich Tõnu poeg, sõjaväest väljaheitmise tunnistus nr. 80, välja antud Viru maakonna rahvaväe ülemalt 1. 6. 25 a.
- Anton, Elmar Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 5993, välja antud 7. jalaväe rügemendi ülemalt 1. 10. 25 a.
- Kukk, Aleksander, tasuta maasaamise tunnistus nr. 777, välja antud Sõjaväe korraldusvalitsuselt 3. 12. 20 a.
- Frienthal, Johannes Mihkli poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus, välja antud Tallinna vahipataljoni ülemalt 21. 8. 1921 a.
- Marlof, Aleksander Augusti poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 1658, välja antud Viljandi maakonna kaitseväe ringkonna ülemalt 27. 8. 27 a. nr. 1658.
- Tverskoi, Paavel, kaitseväe teenistuse tunnistus nr. 1348, välja antud Väljapatarei nr. 2. ülemalt 27. 4. 20 a. (44038)
- Tints, Villem Marie poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus, välja antud 10. jalaväe rügemendi skout-pataljonist.
- Tiivas, Aleksander Jüri poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 5127, välja antud Viru kaitseväe ringkonna ülemalt 25. 8. 28 a. (44045)
- Tartu-Võru õpetajate leskede ja vaestlaste kassa põhikirja eksemplar, välja antud kassa juhatusele pärast kassa registreerimist. (44041)
- Romman, Johannes, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2681, välja antud Viru kaitseväe ringkonna ülemalt 15. 5. 1928 a.
- Lukas, Johan Mihkli poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 9509, välja antud 1. jalaväe polgu ülemalt 19. 5. 21 a. (44048)
- Veidemann, August Jakobi poeg, hobusepass, välja antud Vigala vallavalitsuselt 29. 11. 24 a. — Jüri Reemoni nimele.
- Uraganov, Peeter, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 11972, välja antud Tallinna sõjaväe haigemaja ülemarstilt.
- Kurvits, Jaak Hansu poeg, laskeriistaluba nr. 925, välja antud Viljandi-Pärnu prefektilt 8. 8. 28 a.
- Palts, Otto-Oskar Otto poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 11935, välja antud Tallinna sõjaväe haigemaja ülemarstilt 1. 12. 23 a.
- Soots, August Marie poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 33, välja antud Viljandi maakonna rahvaväe ülemalt 17. 9. 26 a.
- Tempel, Johan Ado poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 5913, välja antud 6. jalaväe rügemendi ülemalt 30. 4. 23 a.
- Kukk, August Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 9468, välja antud Kalevlaste maleva pealikult 24. 9. 20 a.
- Udeva turbaühisuse põhikiri, registreeritud Rakvere-Paide rahukogult 23. 5. 24 a. nr. 319.
- Pettai, Jakob Jakobi poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 61, välja antud K.-r. Soomusrong nr. 2. ülemalt 29. 4. 1922 a.
- Karu, August Hugo poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 83, välja antud 1. soomusrongi rügemendi ülemalt 1924 a.
- Hummel, Eduard Mardi poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 3051, välja antud Tartu tagavara-rügemendi ülemalt 28. 3. 27 a.
- Jõgi, Tõnu Hansu poeg, hobusepass, välja antud Narva vallavalitsuselt (2329)
- Kivil, Johannes, hobusepass nr. 37, välja antud Mustajõe vallavalitsuselt 21. 11. 1920 a. (2434)
- Kivistee, Georg Georgi poeg, tunnistus nr. 4500 — usuteaduskonna lõpetamise üle — välja antud Tartu ülikooli valitsuselt 29. 5. 22 a. (22260)

- Männimägi, Karl Joh. poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus, välja antud Viru maakonna rahvaväe ülemalt. (732)
- Okken, Jakob Mardi poeg, välispass nr. 172, välja antud Eesti saatkonnalt Londonis 28. 3. 27 a. (25503)
- Kesküla, Aleksei, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 77, välja antud 1. jalaväe rügemendi ülemalt 27. 1. 29 a. (23435)
- Peterson, August Mihkli poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 102, välja antud 2. soomusrongi rügemendi ülemalt 30. 9. 25 a. (23876)
- Kivisäk, Hans Johani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 14891, välja antud Viljandi maakonna rahvaväe ja K.L. ülemalt 9. 9. 22 a. (23878)
- Frik, August, blanko-veksel Kr. 100 peale, millele väljaandjana kirjutatud alla Rudolf Tomba. (25020)
- Orusaar, Sergei, hobusepass, väljaandmise koht ja aeg teadmata. (25022)
- Presnuhin, Pavel, hobusepass nr. 1424, välja antud Panikovitshi vallavalitsuselt 1921 a. (25025)
- Tikkar, Boris Mardi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 4935, välja antud Harju maakonna rahvaväe ülemalt 2. 6. 26 a. (25316)
- Martsinkevitsch, Glafira, Nansenipass nr. 7260/12937, välja antud politsei peavalitsuselt 14. 5. 24 a. (25317)
- Lattik, Nikolai, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 935, välja antud Harju maakonna rahvaväe ülemalt 10. 1. 21 a. (25318)
- Novoi, Otto, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 33878, välja antud Harju maakonna rahvaväe ülemalt 24. 12. 20 a. (25319)
- Sitsik, Johannes, sõjaväest vabastamise tunnistus, välja antud Harju maakonna rahvaväe ülemalt 28. 10. 21 a. (25322)
- Poska, David, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1545, välja antud 6. jalaväe pataljoni ülemalt 3. 2. 21 a. (25323)
- Espe, Else, välispass nr. 2662, välja antud välisministeeriumilt 11. 10. 21 a. (25327)
- Lõhmus, Johannes, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2070, välja antud Kindluse suurtükiväe 1. grupi ülemalt 4. 9. 21 a. (25328)
- Oja, Anton, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 2090, välja antud Suurtükiväe grupi ülemalt 30. 9. 26 a. (25329)
- Turja, Aleksander, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 660, välja antud Pioneerpataljoni ülemalt 2. 4. 27 a. (25330)
- Freiberg, Karl, kaitseväest vabastamise tunnistus, välja antud Scouts-polgu ülemalt 1. 11. 20 a. (25332)
- Andresen, Friedrich, kaitseväe teenistusse kõlbmatuse tunnistus nr. 1453, välja antud Harju maakonna rahvaväe komisjonilt 3. 9. 20 a. (25335)
- Koppermann, Kustas, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 9314, välja antud Lääne maakonna rahvaväe ja K.L. ülemalt 1. 11. 20 a. (25336)
- Taumi, Jaan, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 976, välja antud Väljapatarei nr. 15. ülemalt 13. 4. 20 a. (25340)
- Ilus, Anton-Kristjan Johani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus, välja antud 3. jalaväe polgu ülemalt 21. 2. 21 a. (25607)
- Hensger, Henriette, Saksa välispass, välja antud politseipresiidiumist Berliinis 1925 a. (25613)
- Reff, Volf Mendeli poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2171, välja antud m/r. „Vambola“ komandöriilt 1923 a. (25614)
- Kilgas, Reinhold Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 943, välja antud 1. suurtükiväe polgu väljapatarei nr. 2. ülemalt 19. 3. 20 a. (25808)
- Rosenstein, August Otto poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 28099, välja antud Harju maakonna rahvaväe ja K.L. ülemalt 8. 11. 20 a. (25809)
- Ambus, Artur Gustavi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 104, välja antud 1. jalaväe rügemendi ülemalt 13. 1. 1927 a. (25810)
- Vohlbrück, Jüri Jüri poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1173, välja antud Transport- ja etapivalitsuse ülemalt 7. 4. 20 a. (25811)

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

- Batalin, Vassili, välja antud Vilo vallavalitsuselt 6. 6. 23 a. nr. 251. (25019)
- Leontjev, Feodor, välja antud Tallinna linna politsei 6. jaoskonna ülemalt 29. 5. 23 a. nr. 568. (25021)
- Kallus (Miisler), Aliide, välja antud Panikovitshi vallavalitsuselt 1. 2. 21 a. nr. 1129. (25023)

- Horn, Paul, välja antud Petseri vallavalitsuselt 5. 12. 19 a. nr. 41. (25024)
- Kalle, Evdokia, välja antud Petseri vallavalitsuselt 30. 7. 20 a. nr. 27/22. (25026)
- Sumin, Nikolai, välja antud Petseri linna politsei ülemalt 13. 12. 19 a. nr. 626. (25027)
- Rosenberg, Heinrich, välja antud Nehatu vallavalitsuselt 4. 1. 29 a. nr. 6. (25320)
- Niemann, Hans, välja antud Rapla vallavalitsuselt 29. 8. 29 a. nr. 168. (25321)
- Abbe, Johannes, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 25. 6. 1924 a. nr. 2874. (25324)
- Nurk, Aino, välja antud Tallinna 5. jaoskonna politseikomissariilt 28. 8. 28 a. nr. 814. (25325)
- Kaskveld, Villem, välja antud Tallinna 5. jaoskonna politseikomissariilt 16. 10. 1926 a. nr. 1761. (25326)
- Ohmann, Edgar, välja antud Tallinna 5. jaoskonna politseikomissariilt 30. 3. 27 a. nr. 2792. (25331)
- Schmidt, Paul, välja antud Tallinna linna politsei ülemalt 28. 1. 20 a. nr. 3425. (25337)
- Säärak, Samuel, välja antud Tallinna 5. jaoskonna politseikomissariilt 3. 8. 23 a. nr. 1364. (25338)
- Poska, Daavid, välja antud Tallinna 5. jaoskonna politseikomissariilt 7. 2. 30 a. nr. 1627. (25339)
- Bergmann, Martha, välja antud Tallinna linna politsei 6. jaoskonna ülemalt 3. 12. 1921 a. nr. 9908. (25341)
- Mölder, Emilie, välja antud Tallinna linna politsei 5. jaoskonna ülemalt 14. 1. 1919 a. nr. 7426. (25342)
- Võõras, Maria, välja antud Kuresaare linna politsei ülemalt 3. 12. 19 a. nr. 877. (25343)
- Sammul, Liisa Klausitütar, välja antud Kohila vallavalitsuselt 7. 3. 29 a. nr. 36. (25601)
- Hekles, Jaan Priidiku p., välja antud Rapla vallavalitsuselt 26. 2. 29 a. nr. 346. (25602)
- Kraam, Voldemar Gustavi poeg, välja antud Kernu vallavalitsuselt 29. 11. 27 a. nr. 94. (25603)
- Ots, Johan Jüri poeg, välja antud Kopli politsei abijaoskonna ülemalt 27. 7. 23 a. nr. 307. (25604)
- Trell, Elviine, välja antud Triigi vallavalitsuselt 13. 3. 25 a. nr. 59. (25333)
- Senni, Liisa Aleksandri tütar, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonnast nr. 6067. (25605)
- Juunja, Katariina Jüri tütar, välja antud Triigi vallavalitsuselt 31. 12. 30 a. nr. 1380. (25606)
- Finkbeiner, Gertrud-Henriette Mihael-Vilhelmi tütar, välja antud Nõmme jaoskonna politseikomissariilt 9. 2. 26 a. nr. 80. (25608)
- Jürgenson, Roman Friedrichi poeg, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 1919 a. nr. 4339. (25609)
- Matsõ, Amanda Mihkli tütar, välja antud Vao vallavalitsuselt 1. 9. 21 a. nr. 1881. (25610)
- Dreving, Anna-Luise Karli tütar, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 26. 11. 19 a. nr. 871. (25611)
- Liim, Salme Jüri tütar, välja antud Tallinna 2. jaoskonna politseikomissariilt 13. 9. 28 a. nr. 935. (25612)
- Pleskovski, Natalia Grigori tütar, välja antud Petseri politsei jaoskonna ülemalt 1924 a. nr. 478. (25615)
- Niirmann, Rudolf Tõnu poeg, välja antud Kuimetsa vallavalitsuselt 12. 1. 1924 a. nr. 3. (25805)
- Kikson, Eduard Aini poeg, välja antud Enge vallavalitsuselt 8. 7. 27 a. nr. 33. (25806)
- Veinberg, August Hansu poeg, välja antud Raiküla vallavalitsuselt 28. 9. 20 a. nr. 335. (25807)
- Tärk, Elviine Mardi tütar, välja antud Juuru vallavalitsuselt 22. 1. 20 a. nr. 722. (25812)
- Roland, Jaan Jüri poeg, välja antud Kohila vallavalitsuselt 14. 8. 22 a. nr. 42. (25813)
- Tromholdt, Hans Hansu poeg, välja antud Järvakandi vallavalitsuselt 26. 1. 1921 a. nr. 443. (25814)
- Simin, Eveliine Edmundi tütar, välja antud Kambja vallavalitsuselt 12. 5. 25 a. nr. 510. (25815)
- Sirge, Herbert Jaani poeg, välja antud Vana-Kuuste vallavalitsuselt 4. 1. 20 a. nr. 510. (25816)
- Puusepp, Osvald Johani poeg, välja antud Kärghula vallavalitsuselt 9. 5. 28 a. nr. 29. (25817)
- Kompus, August Juhani poeg, välja antud Uderna vallavalitsuselt 29. 12. 21 a. nr. 829. (44063)

- Uustal, Karl Gustavi poeg, välja antud Jõhvi vallavalitsuselt 3. 12. 19 a. nr. 328.
- Rätsep, Leena Tõnu tütar, välja antud Undla vallavalitsuselt 19. 12. 19 a. nr. 476.
- Aren, Salme Joh. tütar, välja antud Undla vallavalitsuselt 20. 11. 21 a. nr. 1961.
- Lambing, Liine Jaani tütar, välja antud Meeksi vallavalitsuselt 23. 6. 20 a. nr. 1235.
- Ambus, Bernhard Tiido poeg.
- Ambus, Elsa Joh. tütar.
- Lahi, Elfriede Johannese tütar, välja antud Auvere vallavalitsuselt 7. 3. 24 a. nr. 58.
- Loss, Paul, välja antud Vao vallavalitsuselt 12. 8. 20 a. nr. 1185. (44068)
- Pikk, Jaan Miili poeg, välja antud Vana-Roosa vallavalitsuselt 6. 12. 19 a. nr. 33.
- Turu, Johannes Juhani poeg, välja antud Aaspere vallavalitsuselt 27. 6. 24 a. nr. 164.
- Liivak, Hans.
- Reinstein, Robert, välja antud Vao vallavalitsuselt 28. 9. 27 a. nr. 368. (44069)
- Siidam, Johan Tooma poeg, välja antud Alliku vallavalitsuselt 5. 3. 20 a. nr. 278.
- Rosenberg, Jüri Jaani poeg, välja antud Venevere vallavalitsuselt 27. 1. 27 a. nr. 235. (44070)
- Savi, Viktor Augusti poeg, välja antud Roela vallavalitsuselt 7. 8. 25 a. nr. 344. (44071)
- Jalak, Johan Mihkli poeg, välja antud Avinurme vallavalitsuselt 7. 1. 21 a. nr. 1301. (44073)
- Sommerfeldt, Gustav Johani poeg, välja antud Paasvere vallavalitsuselt 3. 2. 20 a. nr. 1056. (44074)
- Pann, Robert Johani poeg, välja antud Kooraste vallavalitsuselt 20. 2. 22 a. nr. 859.
- Kirsipuu, Martin, välja antud Rägavere vallavalitsuselt 13. 5. 27 a. nr. 63.
- Liloson, Pauliine Mihkli tütar, välja antud Aleksandri vallavalitsuselt 29. 3. 20 a. nr. 881.
- Sapleppmann, August, välja antud Adavere vallavalits. 18. 2. 26 a. nr. 111.
- Reinhold, August Miina poeg, välja antud Tähtvere vallavalitsuselt 23. 4. 20 a. nr. 645.
- Sults, Karl Jüri poeg, välja antud Tähtvere vallavalitsuselt 23. 12. 19 a. nr. 471.
- Joosing, Feodor, välja antud Adavere vallavalitsuselt 8. 1. 25 a. nr. 3.
- Schneider, August Aleksandri poeg, välja antud Karksi vallavalitsuselt 15. 10. 23 a. nr. 163.
- Sarapuu, Lilli Andri tütar, välja antud Mõniste vallavalitsuselt 13. 2. 20 a. nr. 365.
- Tõntson, Lydia Tooma tütar, välja antud Kõo vallavalitsuselt 13. 12. 21 a. nr. 1665.
- Suik, Hans Tõnise poeg, välja antud Kõo vallavalitsuselt 17. 12. 19 a. nr. 226.
- Elken, Eduard Juhani poeg, välja antud Kuremaa vallavalitsuselt 11. 12. 19 a. nr. 172. (44082)
- Tunas, Salme Mari tütar, välja antud Saare vallavalitsuselt 31. 12. 19 a. nr. 335. (44085)
- Kuningas, Peeter Aleksei poeg, välja antud Vohnja vallavalitsuselt 4. 12. 23 a. nr. 70.
- Toomann, Robert Johani poeg, välja antud Vana-Antsla vallavalitsuselt 22. 6. 26 a. nr. 767.
- Meerits, Emilie Jakobi tütar, välja antud Avanduse vallavalitsuselt 20. 12. 19 a. nr. 682. (44093)
- Niiberg, Johannes Tõnise poeg, välja antud Harku vallavalitsuselt 10. 4. 26 a. nr. 64.
- Riigov, Liina Peetri tütar, välja antud Kabala vallavalitsuselt 9. 5. 25 a. nr. 135.
- Bernhard, Karl Karli poeg, välja antud Pati vallavalitsuselt 28. 4. 21 a. nr. 821.
- Jakson, Johan Jaani poeg, välja antud Kilingi vallavalitsuselt 11. 11. 26 a. nr. 74. (44094)
- Kampus, Marie Jaani tütar, välja antud Võisiku vallavalitsuselt 29. 9. 27 a. nr. 141.
- Krivorukov, Ivan Timofei poeg, välja antud Iisaku vallavalitsuselt 21. 5. 28 a. nr. 1250/618674. (44095)
- Mõttus, Jaan Peetri poeg, välja antud Tsooru vallavalitsuselt 7. 7. 20 a. nr. 837.
- Vanak, Volmer Johani poeg, välja antud Elva alevivalitsuselt 22. 10. 23 a. nr. 100.
- Iives, Marie Andrese tütar, välja antud Valguta vallavalits. 8. 8. 21 a. nr. 605.
- Palu, Oskar Juhani poeg, välja antud Päidla vallavalitsuselt 12. 11. 22 a. nr. 8.
- Reitsnik, Amanda-Rosalie Vilhelmi tütar, välja antud Palupera vallavalitsuselt 23. 1. 29 a. nr. 2.

- Sauga, Jüri Tõnise poeg, välja antud Tartu linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 15. 5. 20 a. nr. 8692.
- Tikkop, Peeter Andre poeg, välja antud Konguta vallavalitsuselt 13. 12. 19 a. nr. 91.
- Veske, Rudolf-Richard Gustavi poeg, välja antud Aru vallavalitsuselt 20. 5. 27 a. nr. 29.
- Köörna, Julius Jaani poeg, välja antud Meeri vallavalitsuselt 25. 2. 29 a. nr. 15.
- Kama, Johannes-Albert Jakobi poeg, välja antud Kunda alevivalitsuselt 7. 8. 23 a. nr. 115.
- Sild, Emilie-Elisabeth Karli tütar, välja antud Rõngu vallavalitsuselt 1922 a. nr. 954.
- Parts, Jaan Everti poeg, välja antud Pangodi vallavalitsuselt 30. 12. 19 a. nr. 194.
- Timmermann, Eduard Karli poeg, välja antud Rannu vallavalitsuselt nr. 5.
- Unt, Aleksandra Karli tütar, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 10. 4. 20 a. nr. 12895.
- Rebane, Karl Andrese poeg, välja antud Vana-Otepää vallavalitsuselt 31. 8. 25 a. nr. 171.
- Mihkelson, Miina Mardi tütar, välja antud Sauga vallavalitsuselt 23. 1. 20 a. nr. 371.
- Valdmann, Aleksander Liisa poeg, välja antud Tallinna 4. jaoskonna politseikomissarilt 14. 1. 28 a. nr. 1611.
- Hamburg, Osvald Ado poeg, välja antud Tallinna linna politsei ülemalt 14. 2. 20 a. nr. 8807.
- Tamreigas, Marie Pärna tütar, välja antud Märjamaa vallavalitsuselt 1. 12. 23 a. nr. 114.
- Härmfeldt, Hans Hansu poeg, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 15. 1. 23 a. nr. 275.
- Kurina, Vilhelm Villemi poeg, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 30. 1. 25 a. nr. 307.
- Margus, Valter Jaani poeg, välja antud Tallinna 4. jaoskonna politseikomissarilt 13. 1. 28 a. nr. 1600.
- Ael, August Jüri poeg, välja antud Türi alevivalitsuselt 19. 3. 26 a. nr. 42.
- Lamstern, Salme Jüri tütar, välja antud Lelle vallavalitsuselt 5. 3. 29 a. nr. 13.
- Loper, Karl-Eduard Juliuse poeg, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 23. 11. 22 a. nr. 25.
- Kont, Anna Jüri tütar, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 14. 1. 20 a. nr. 7842.
- Ermit, Anette Jaani tütar, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 27. 9. 24 a. nr. 1583.
- Haan, Jaan Mihkli poeg, välja antud Tallinna linna politsei 6. jaoskonna ülemalt 6. 12. 23 a. nr. 1146.
- Krahl, Aleksander Johani poeg, välja antud Narva linna politsei ülemalt 23. 3. 20 a. nr. 1183.
- Märka, Oskar-August Jaani poeg, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 2. 2. 25 a. nr. 655.
- Tserkesov, Aleksander Trofimi poeg, välja antud Skarjatina vallavalitsuselt 22. 5. 23 a. nr. 96.
- Vlasov, Maria Vikuli tütar, välja antud Vasknarva vallavalitsuselt 28. 11. 19 a. nr. 276.
- Friedrichson, Jüri Märdi poeg, välja antud Viljandi vallavalitsuselt 19. 12. 19 a. nr. 809.
- Balzar, Aliide Jakobi tütar, välja antud Viljandi jaoskonna politseikomissarilt 7. 3. 28 a. nr. 4610.
- Jürisson, Aleksander Kaspero poeg, välja antud Vana-Suislepa vallavalitsuselt 16. 12. 19 a. nr. 85.
- Kallak, Minna Tõnise tütar, välja antud Viljandi linna politsei ülemalt 17. 12. 19 a. nr. 4746.
- Kotosova, Aleksandra Makari tütar, välja antud Abja vallavalitsuselt 17. 6. 24 a. nr. 230.
- Koort, August Tõnise poeg, välja antud Võisiku vallavalitsuselt 28. 10. 20 a. nr. 948.
- Kuresson, Anna Peedu tütar, välja antud Kõo vallavalitsuselt 30. 9. 20 a. nr. 1545.
- Kärner, Theodor Tõnise poeg, välja antud Viljandi linna politsei ülemalt 6. 12. 1919 a. nr. 1959.
- Laan, Jaan Tõnise poeg, välja antud Kõo vallavalitsuselt 24. 1. 20 a. nr. 745.
- Laane, Johan Jaani poeg, välja antud Holstre vallavalitsuselt 28. 12. 19 a. nr. 289.
- Nodapera, Mart Peedu poeg, välja antud Suure-Kõpu vallavalitsuselt 14. 12. 1919 a. nr. 202.
- Pukk, Linda Eva tütar, välja antud Päre vallavalitsuselt 28. 1. 22 a. nr. 223.
- Iilos, Ilja, välja antud Satserinna vallavalitsuselt 3. 12. 27 a. nr. 71. (1536)

- Reiner, Hans Jaani poeg, välja antud Sürgavere vallavalitsuselt 16. 12. 19 a. nr. 250.
- Arula, Ivan, välja antud Slobodka vallavalitsuselt 13. 1. 20 a. nr. 209. (1541)
- Gradov, Egor, välja antud Järvesuu vallavalitsuselt 9. 5. 24 a. nr. 174. (1523)
- Mirosin, Aleksei, välja antud Satserrinna vallavalitsuselt 6. 6. 23 a. nr. 155. (1535)
- Villems, Emma, välja antud Tallinna 4. jaoskonna politseikomissariilt 2. 4. 25 a. nr. 924. (1591)
- Kornõšov, Ilja, välja antud Senno vallavalitsuselt 22. 5. 25 a. nr. 958. (1717)
- Petrušonkov, Ilja, välja antud Kulje vallavalitsuselt nr. 555. (137)
- Haitov, Frieda Mendeli tütar, välja antud Pärnu linna politsei ülemalt 15. 1. 1920 a. nr. 9522. (4358)
- Kink, Hilda Reeda tütar, välja antud Viljandi politsei jaoskonna ülemalt 21. 9. 1925 a. nr. 2265. (4359)
- Saul, Alviine Ado tütar, välja antud Orajõe vallavalitsuselt 27. 11. 23 a. nr. 215. (4360)
- Kurgmann, Jüri Jüri poeg, välja antud Paatsalu vallavalitsuselt 13. 5. 27 a. nr. 279. (4361)
- Anton, Leena Jaani tütar, välja antud Audru vallavalitsuselt 30. 12. 19 a. nr. 61. (4362)
- Põltsam, Liisa Jüri tütar, välja antud Sauga vallavalitsuselt 22. 12. 21 a. nr. 873. (4363)
- Lage, August Jaani poeg, välja antud Audru vallavalitsuselt 22. 1. 22 a. nr. 536. (4364)
- Ostrov, Jaan Jaani poeg, välja antud Pärnu maakonna politsei linna jaoskonna ülemalt 25. 7. 23 a. nr. 1509. (4365)
- Busch, Artur Andrese poeg, välja antud Pärnu linna politsei ülemalt 1. 4. 25 a. nr. 499. (4366)
- Peterson, Aleksei Peedi poeg, välja antud Tahkuranna vallavalitsuselt 27. 11. 1928 a. nr. 115. (4369)
- Loikson, Marie Hansu tütar, välja antud Rääma vallavalitsuselt 1919 a. nr. 177. (4370)
- Erstein, Jaan Tõnise poeg, välja antud Pärnu linna politsei ülemalt 12. 3. 20 a. nr. 10121. (4371)
- Altmart, Riina Jüri tütar, välja antud Pärnu linna politsei ülemalt 19. 5. 20 a. nr. 9952. (4374)
- Ärm (Arm), Leida-Miralda Jaani tütar, välja antud Pärnu linna politseikomissariilt 9. 4. 26 a. nr. 349. (4377)
- Tuul, Helene Johani tütar, välja antud Pärnu linna politsei ülemalt 2. 1. 20 a. nr. 8814. (4378)
- Krause, Paul Hansu poeg, välja antud Sindi alevivalitsuselt 14. 6. 21 a. nr. 13. (4379)
- Bergent, Kristjan Mihkli poeg, välja antud Kudina vallavalitsuselt 12. 4. 1920 a. nr. 298. (4380)
- Bäär, Anastasia Mihkli tütar, välja antud V.-Tänassilma vallavalitsuselt 23. 1. 1925 a. nr. 15/12. (4382)
- Kask, Triina Jüri tütar, välja antud Pärnu linna politsei ülemalt 2. 12. 19 a. nr. 2004. (4383)
- Rahumeeel, Amilde, välja antud Tallinna linna politsei ülemalt 13. 10. 23 a. nr. 1795. (4386)
- Hmelnovski, Grigori, välja antud Tartu linna 2. jaoskonna politseikomissariilt 29. 1. 27 a. nr. 8323.
- Laurits, Rudolf, välja antud Tartu linna 1. jaoskonna politseikomissariilt 22. 9. 27 a. nr. 752
- Sudja, Vassili, välja antud Senno vallavalitsuselt 14. 11. 28 a. nr. 535.
- Marnausov, Feodor, välja antud Senno vallavalitsuselt 3. 5. 23 a. nr. 406.
- Soome, Eduard Märdi poeg, välja antud Tartu linna 1. jaoskonna politseikomissariilt 3. 12. 27 a. nr. 1457. (13203)
- Kõrge, Liine Matsi tütar, välja antud Sangaste vallavalitsuselt 13. 1. 28 a. nr. 214. (13204)
- Kukk, Ella Hansu tütar, välja antud Tartu linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 12. 12. 19 a. nr. 3938. (13205)
- Kauer, Gustav Augusti poeg, välja antud Tartu politsei 1. jaoskonna ülemalt 3. 12. 21 a. nr. 11256. (13206)
- Villemson, Pauline Matsi tütar, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 1. 12. 19 a. nr. 2448. (13207)
- Villeminov, Minna Karli tütar, välja antud Ropka vallavalitsuselt 7. 3. 20 a. nr. 754. (13208)
- Alla, Hugo Johani poeg, välja antud Tartu linna 1. jaoskonna politseikomissariilt 1. 11. 27 a. nr. 1170. (13209)
- Pulk, Arnold, välja antud Uulu vallavalitsuselt 19. 8. 21 a. nr. 60. (16705)

Trus, Marie Kristjani tütar, välja antud Tartu linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 17. 12. 19 a. nr. 5267. (13210)

Pähni, Voldemar Gustavi poeg, välja antud Kõlleste vallavalitsuselt 18. 5. 20 a. nr. 700. (13211)

Jürgenson, Nikolai Karli poeg, välja antud Uulu vallavalitsuselt 17. 4. 20 a. nr. 78. (16701)

Lüdig, Ludmilla, välja antud Pärnu linna politsei ülemalt 14. 1. 20 a. nr. 9426. (16703)

Jürgens, Villem, välja antud Uulu vallavalitsuselt 21. 3. 22 a. nr. 106. (16704)

Karpa, Johan, välja antud Uulu vallavalitsuselt 23. 9. 21 a. nr. 83. (16706)

Karelson, Karl, välja antud Uulu vallavalitsuselt 6. 10. 20 a. nr. 221. (16707)

Sepp, Ado, välja antud Laimjala vallavalitsuselt 21. 10. 24 a. nr. 120. (16708)

Lilienthal, Johan, välja antud Uulu vallavalitsuselt 1921 a. nr. 137. (16709)

Tomson, Jakob, välja antud Uulu vallavalitsuselt. (16710)

Must, Johannes, välja antud Uulu vallavalitsuselt 24. 4. 25 a. nr. 38/169776. (16711)

Raadik, Jüri, välja antud Reiu vallavalitsuselt 16. 3. 20 a. nr. 46. (16712)

Pärn, Aleksander, välja antud Uulu vallavalitsuselt 1920 a. nr. 226. (16713)

Johanson, Karla, välja antud Uulu vallavalitsuselt 1928 a. nr. 28/610782. (16714)

Sepp, Marie, välja antud Torgu vallavalitsuselt 1923. a. nr. 106. (16715)

Johanson, Anna, välja antud Uulu vallavalitsuselt 4. 1. 29 a. nr. 2/384725. (16716)

Jürgenson, Karla, välja antud Uulu vallavalitsuselt nr. 140/20 a. (16717)

Purk, Osvald Jakobi poeg. (19586)

Suurmänn, August Jaani poeg. (19587)

Joost, Valter Augusti poeg. (19588)

Sillak, Leena Mihkli tütar. (19596)

Kaasik, Mihkel Johannese poeg. (19597)

Peil, Evald Jakobi poeg. (19598)

Abner, Jaan Villemi poeg. (19599)

Rothberg, Karl Jaani poeg. (19601)

Ratt, Katariina Peetri tütar, välja antud Haaslava vallavalitsuselt 13. 5. 22 a. nr. 1053. (23108)

Baumann, Johannes Andrese poeg. (19600)

Taavito, Mihkel-Hendrik Jaani poeg, välja antud Haaslava vallavalitsuselt 22. 2. 24 a. nr. 17. (23109)

Kotli, Pia, välja antud Vao vallavalitsuselt 3. 1. 25 a. nr. 7. (23601)

Valk, Vilhelmine, välja antud Albu vallavalitsuselt 28. 12. 19 a. nr. 522. (23602)

Veeber, Alma, välja antud Nõmkiüla vallavalitsuselt 11. 12. 19 a. nr. 1205. (23603)

Nilk, Paul, välja antud Nõmkiüla vallavalitsuselt 16. 7. 28 a. nr. 42. (23604)

Treeter, Elisabeth, välja antud Vao vallavalitsuselt 15. 9. 21 a. nr. 1901. (23605)

Lindorf, Andrei, välja antud Tallinna 4. jaoskonna politseikomissariilt 8. 1. 30 a. nr. 1142. (23606)

Proode, Olga, välja antud Narva 1. jaoskonna politseikomissariilt 23. 1. 26 a. nr. 33. (23607)

Brock, Rein, välja antud Undla vallavalitsuselt 23. 10. 23 a. nr. 206. (23608)

Oksjonikuulutus.

Kose raiooni konstaabel, Virumaal, teatab, et **5. aug. 1930. kell 14 müüakse**

avalikul enampakkumisel,

Kose vallas, Ust-Zerdjanka külas Paavel Puškin'i varandus — 2 lüpsilehma, üks uus viljaniitja „Deering“, üks ühe hobuse raudsahk „Lito“, 7 jooksvat sülda segapuid, üks tulekindel kapp ja teisi vähemaid asju, hinnatud 335 krooni.

Müüdavaid asju ja loomi võib näha oksjoni päeval kohal.

Kosel, 17. juulil 1930. a. Nr. 244.245.345.

J. Eerman

Kose r. konst. Virumaal.

Riigikogu kantseleis müüakse

Riigikogu IV koos- seisu protokolle,

alates Riigikogu 7. koosolekust, üksikute protokollide kaupa, alghind 15 senti protokoll, arvestades lehekülgede arvu.